

Zarząd Województwa Łódzkiego

**Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
dla
Osi Priorytetowej V – Ochrona środowiska**

WERSJA 2.0

Łódź, 25 listopada 2015 r.

Spis treści

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska	3
III. Indykatywny plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR).....	24
Załącznik nr 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych	25
Załącznik nr 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań	26
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego.....	26
Wskaźniki produktu	27
Załącznik nr 3 – Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań.....	30
Załącznik nr 5 – Zasady kwalifikowalności wydatków w zakresie EFRR.....	57

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Oś priorytetowa V Ochrona środowiska łączy w sobie zakres interwencji 2 celów tematycznych:

CT 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

Działanie V.1. Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom

CT 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Działanie V.2 Gospodarka odpadami

Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

Działanie V.4 Ochrona przyrody

Efektami interwencji podjętych w obszarze ochrony środowiska będzie: poprawa zdolności adaptacji do zmian klimatu, w tym zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego i ograniczenie skutków suszy oraz zwiększenie efektywności funkcjonowania służb ratowniczych, oszczędność zasobów i ochrona czystości wód podziemnych i powierzchniowych, poprawa stanu środowiska (szczególnie różnorodności biologicznej) oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wsparcie przedsięwzięć z zakresu tworzenia systemu ochrony środowiska i wykorzystania jego zasobów w sposób bezpośredni przyczyni się do reagowania na zmiany klimatu oraz zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów. Jednocześnie wobec silnej i narastającej antropopresji na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo szczególnie istotne jest utrzymanie i ochrona różnorodności biologicznej, przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (w tym zagrożonych), przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, wspieranie programów edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość ekologiczną.

Realizowane projekty z zakresu gospodarki odpadami znacząco przyczynią się do wzrostu masy odpadów poddanych innym niż składowanie sposobom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na zachowanie i poprawę jakości środowiska naturalnego, jak również na ochronę zasobów naturalnych.

W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa łódzkiego, konieczne będzie przeprowadzenie prac obejmujących rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wraz z systemem oczyszczalni ścieków. Realizowane projekty przyczynią się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

3. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	EFRR	117 498 058
4. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Łódzkiego	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ	
5. NAZWA DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom	Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem
	Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego
6. CEL/E SZCZEGÓLOWY/E DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.1	Celem działania jest zwiększone bezpieczeństwo przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe w regionie.
Poddziałanie V.1.1	<p>Interwencja realizowana w ramach poddziałania zmierzać będzie do poprawy zdolności adaptacyjnych do zmian klimatu poprzez wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (głównie powódzie i susze), a w przypadku ich wystąpienia zminimalizowanie ich skutków poprzez poprawę systemowego zarządzania ryzykiem.</p> <p>Województwo łódzkie, ze względu na położenie wzdłuż wododziału dwóch głównych rzek Polski: Wisły i Odry, charakteryzuje się ubogimi zasobami wód powierzchniowych. Dlatego ważna jest poprawa bądź utrzymanie właściwego stanu wód i ich wzajemnych zależności, z zachowaniem zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi i przyrodniczymi. W ramach poddziałania wspierane będą projekty, które przyczynią się do zwiększenia wykorzystania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania (na obszarach miast poniżej 100 tys. mieszkańców), zwiększenia małej retencji wodnej (w tym naturalnej), poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności tych inwestycji w wymogami prawa Unii Europejskiej.</p> <p>Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artyku 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artyku 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej¹ w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską. Wyżej wymieniony zapis stosuje się do projektów mogących potencjalnie oddziaływać</p>

¹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

	<p>na jednolite części wód.</p> <p>Ponadto realizowane przedsięwzięcia muszą być zgodne z wymogami tzw. Dyrektywy Powodziowej².</p> <p>Ponadto w ramach poddziałania wspierana będzie budowa, rozbudowa lub modernizacja³ systemu monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania oraz przeciwdziałania zagrożeniom, spowodowanym wystąpieniem niekorzystnych zjawisk naturalnych (w tym budowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów).</p>
Poddziałanie V.1.2	<p>W ramach poddziałania wsparty zostanie Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy poprzez podniesienie sprawności jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Wsparciem objęte będą projekty związane z zakupem samochodów ratowniczo-gaśniczych, niezbędnych do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym wyposażenie tych samochodów w sprzęt służący do prowadzenia akcji ratowniczych.</p>
7. LISTA WSKAŹNIKÓW REZULTATU BEZPOŚREDNIEGO	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	– Liczba ludności odnoszących korzyść ze środków ochrony przeciwpowodziowej
Poddziałanie V.1.2	– Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof
8. LISTA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej – Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej – Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów – Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów – Pojemność obiektów małej retencji – Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania – Liczba systemów zagospodarowania wód opadowych bądź roztopowych
Poddziałanie V.1.2	– Liczba zakupionych samochodów ratowniczo-gaśniczych
9. TYPY PROJEKTÓW	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. budowa, przebudowa obiektów małej retencji, w tym retencji naturalnej (np. renaturyzacja przekształconych cieków wodnych, obszarów zalewowych oraz obszarów wodno-błotnych) 2. budowa, przebudowa urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej 3. budowa systemów zagospodarowania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania na obszarach miast poniżej 100 tys.

² Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim

³ Przez modernizację w działaniu V.1 rozumie się przebudowę, która prowadzi do poprawy parametrów.

	<p>mieszkańców</p> <p>4. budowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów</p> <p>5. rozwój regionalnego systemu monitorowania i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowania występowania zagrożeń</p>
Poddziałanie V.1.2	1. wyposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych będących w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym w samochody ratowniczo-gaśnicze niezbędne do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym wyposażenie tych samochodów w sprzęt służący do prowadzenia akcji ratowniczych.
10. TYP BENEFICJENTA	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst – jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną – organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe – spółki wodne – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – organizacje pozarządowe <p>Ze wsparcia w ramach poddziałania wyłączone są Państwowa Straż Pożarna i Ochotnicza Straż Pożarna.</p>
Poddziałanie V.1.2	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst – organizacje pozarządowe
11. GRUPA DOCELOWA/ OSTATECZNI ODBIORCY WSPARCIA	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego
Poddziałanie V.1.2	
12. INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2	
13. INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2	
14. KATEGORIA(E) REGIONU(ÓW) WRAZ Z PRZYPISANIEM KWOT UE (EUR)	
Działanie V.1	16 608 702
Poddziałanie V.1.1	14 947 832
Poddziałanie V.1.2	1 660 870
15. MECHANIZMY POWIĄZANIA INTERWENCJI Z INNYMI DZIAŁANAMI/ PODDZIAŁANAMI W RAMACH PO LUB Z INNYMI PO	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2	
16. INSTRUMENTY TERYTORIALNE	
Działanie V.1	
Nie dotyczy	

Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
17. TRYB(Y) WYBORU PROJEKTÓW ORAZ WSKAZANIE PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA NABÓR I OCENĘ WNIOSKÓW ORAZ PRZYJMOWANIE PROTESTÓW	
Działanie V.1	Tryb wyboru projektów: konkursowy
Poddziałanie V.1.1	Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie
Poddziałanie V.1.2	protestów: Instytucja Zarządzająca
18. LIMITY I OGRANICZENIA W REALIZACJI PROJEKTÓW	
Działanie V.1	– wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych
Poddziałanie V.1.1	– wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu
Poddziałanie V.1.2	– wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu – wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. WARUNKI I PLANOWANY ZAKRES STOSOWANIA CROSS-FINANCINGU (%)	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione w przypadkach, uwarunkowanych koniecznością nabycia dodatkowych kompetencji związanych z obsługą systemów i urządzeń zarządzania zagrożeniami. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10 % finansowania unijnego w ramach projektu.
Poddziałanie V.1.2	Nie dotyczy
20. DOPUSZCZALNA MAKSYMALNA WARTOŚĆ ZAKUPIONYCH ŚRODKÓW TRWAŁYCH JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2	
21. WARUNKI UWZGLĘDNIANIA DOCHODU W PROJEKCIE	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Metoda luki w finansowaniu
Poddziałanie V.1.2	
22. WARUNKI STOSOWANIA UPROSZCZONYCH FORM ROZLICZANIA WYDATKÓW I PLANOWANY ZAKRES SYSTEMU ZALICZEK	
Działanie V.1	
Poddziałanie V.1.1	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
Poddziałanie V.1.2	
23. POMOC PUBLICZNA I POMOC DE MINIMIS (RODZAJ I PRZEZNACZENIE POMOCY, UNIJNA LUB KRAJOWA PODSTAWA PRAWNA)	
Działanie V.1	

Poddziałanie V.1.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.2	
24. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA UE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU	
Działanie V.1	85%
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
25. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA CAŁKOWITEGO WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU (ŚRODKI UE + EWENTUALNE WSPÓŁFINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA LUB INNYCH ŹRÓDEŁ PRZYZNAWANE BENEFICJENTOWI PRZEZ WŁAŚCIWĄ INSTYTUCJĘ)	
Działanie V.1	85%
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
26. MINIMALNY WKŁAD WŁASNY BENEFICJENTA JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.1	15%
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
27. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
28. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
29. KWOTA ALOKACJI UE NA INSTRUMENTY FINANSOWE (EUR)	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
30. MECHANIZM WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
31. RODZAJ WSPARCIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WARUNKI PRZYZNAWANIA	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	
32. KATALOG OSTATECZNYCH ODBIORCÓW INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.1.1	
Poddziałanie V.1.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ	
5. NAZWA DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	
6. CEL/E SZCZEGÓLOWY/E DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.2	<p>Celem szczegółowym działania V.2 jest ograniczone składowanie odpadów w regionie.</p> <p>Interwencja przyczyni się do zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego ich użycia oraz intensyfikacji recyklingu i innych metod odzysku, a tym samym ograniczenia ilości odpadów kierowanych na składowisko odpadów, w tym odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.</p> <p>Realizowane będą kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi realizowane w regionach gospodarki odpadami, w których nie przewidziano komponentu dotyczącego termicznego przekształcania odpadów, zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań z dyrektyw. Wspierane będą również inwestycje w zakresie gospodarki odpadami innymi niż komunalne. W ramach działania nie przewiduje się termicznego przekształcania odpadów.</p> <p>Do kompleksowych projektów zalicza się projekty zaplanowane zgodnie z hierarchią sposobu postępowania z odpadami i umożliwiające osiągnięcie celu ramowej dyrektywy o odpadach⁴, obejmujące następujące elementy: selektywna zbiórka odpadów komunalnych (w tym papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady biodegradowalne), instalacje do odzysku, w tym recyklingu odpadów (w tym kompostownie dla odpadów organicznych), instalacje do odzysku energii lub instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w celu wydzielenia z nich frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku.</p> <p>Realizacja projektów w ramach działania V.2 przyczyni się do wzrostu masy odpadów poddanych innym niż składowanie sposobom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na zachowanie i poprawę jakości środowiska naturalnego, jak również na ochronę zasobów naturalnych.</p> <p>Finansowane będą wyłącznie projekty wynikające z planu inwestycyjnego dotyczącego gospodarki odpadami komunalnymi opracowanego przez Zarząd Województwa Łódzkiego i uzgodnionego z ministrem właściwym do spraw środowiska, który będzie stanowił załącznik do planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego.</p>
7. LISTA WSKAŹNIKÓW REZULTATU BEZPOŚREDNIEGO	
Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów – Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów – Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów
8. LISTA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU	
Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów – Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy

	<ul style="list-style-type: none"> – Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych – Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest – Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk – Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych – Liczba instalacji do przetwarzania odpadów
9. TYPY PROJEKTÓW	
Działanie V.2	<ol style="list-style-type: none"> 1. budowa, modernizacja⁵ lub przebudowa zakładów zagospodarowania odpadów w zakresie wdrożenia technologii odzysku, w tym recyklingu i unieszkodliwiania odpadów w procesach innych niż składowanie 2. budowa, przebudowa infrastruktury do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, tworzyw sztucznych, papieru, odpadów ulegających biodegradacji oraz pozostałych odpadów komunalnych w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem w tym także promowanie ponownego użycia 3. budowa, przebudowa infrastruktury służącej do recyklingu, sortowania, kompostowania odpadów 4. budowa, przebudowa infrastruktury służącej do zbiórki, przetwarzania odpadów niebezpiecznych 5. kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarki odpadami innymi niż komunalne poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia, wdrażanie technologii odzysku, w tym recyklingu lub ostatecznego unieszkodliwiania odpadów 6. projekty z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest wraz z ich właściwym unieszkodliwieniem 7. projekty związane z likwidacją tzw. dzikich wysypisk
10. TYP BENEFICJENTA	
Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst – jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną – podmioty wykonujące zadania jst – spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – przedsiębiorcy
11. GRUPA DOCELOWA/ OSTATECZNI ODBIORCY WSPARCIA	
Działanie V.2	Mieszkańcy województwa łódzkiego
12. INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA	
Działanie V.2	Nie dotyczy
13. INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA	
Działanie V.2	Nie dotyczy
14. KATEGORIA(E) REGIONU(ÓW) WRAZ Z PRZYPISANIEM KWOT UE (EUR)	
Działanie V.2	45 310 919
15. MECHANIZMY POWIĄZANIA INTERWENCJI Z INNYMI DZIAŁANAMI/ PODDZIAŁANAMI W RAMACH PO LUB Z INNYMI PO	
Działanie V.2	Nie dotyczy
16. INSTRUMENTY TERYTORIALNE	

⁵ Przez modernizację w działaniu V.2 rozumie się przebudowę, która prowadzi do poprawy parametrów.

Działanie V.2	Nie dotyczy
17. TRYB(Y) WYBORU PROJEKTÓW ORAZ WSKAZANIE PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA NABÓR I OCENĘ WNIOSKÓW ORAZ PRZYJMOWANIE PROTESTÓW	
Działanie V.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. LIMITY I OGRANICZENIA W REALIZACJI PROJEKTÓW	
Działanie V.2	<ul style="list-style-type: none"> – wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych – wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu – wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu – wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. WARUNKI I PLANOWANY ZAKRES STOSOWANIA CROSS-FINANCINGU (%)	
Działanie V.2	Nie dotyczy
20. DOPUSZCZALNA MAKSYMALNA WARTOŚĆ ZAKUPIONYCH ŚRODKÓW TRWAŁYCH JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.2	Nie dotyczy
21. WARUNKI UWZGLĘDNIANIA DOCHODU W PROJEKCIE	
Działanie V.2	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 20%
22. WARUNKI STOSOWANIA UPROSZCZONYCH FORM ROZLICZANIA WYDATKÓW I PLANOWANY ZAKRES SYSTEMU ZALICZEK	
Działanie V.2	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. POMOC PUBLICZNA I POMOC DE MINIMIS (RODZAJ I PRZEZNACZENIE POMOCY, UNIJNA LUB KRAJOWA PODSTAWA PRAWNA)	
Działanie V.2	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej lub pomocy de minimis, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą przepisy prawa polskiego (w tym w szczególności wynikające z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p> <p>W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi pomoc w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym, udzielana zgodnie z zasadami określonymi w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • decyzji Komisji z 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 7/3);

	<ul style="list-style-type: none"> • zasadach ramowych Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz. Urz. UE 2012 C 8/15) lub rozporządzeniu Komisji (UE) NR 360/2012 z 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz. Urz. UE 2012 L 114/8). <p>Pomoc publiczna nie wystąpi w przypadku rekompensat spełniających warunki określone w orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH (Zb. Orz. 2003, s. I 7747).</p> <p>Przy ocenie występowania zgodności pomocy z zasadami rynku wewnętrznego UE należy kierować się postanowieniami wytycznych w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami.</p>
24. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA UE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU	
Działanie V.2	85% W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
25. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA CAŁKOWITEGO WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU (ŚRODKI UE + EWENTUALNE WSPÓLFINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA LUB INNYCH ŹRÓDEŁ PRZYZNAWANE BENEFICJENTOWI PRZEZ WŁAŚCIWĄ INSTYTUCJĘ)	
Działanie V.2	85% W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
26. MINIMALNY WKŁAD WŁASNY BENEFICJENTA JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.2	15% W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
27. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.2	Nie dotyczy
28. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.2	Nie dotyczy
29. KWOTA ALOKACJI UE NA INSTRUMENTY FINANSOWE (EUR)	
Działanie V.2	Nie dotyczy
30. MECHANIZM WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.2	Nie dotyczy
31. RODZAJ WSPARCIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WARUNKI PRZYZNAWANIA	
Działanie V.2	Nie dotyczy
32. KATALOG OSTATECZNYCH ODBIORCÓW INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.2	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ	
5. NAZWA DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna - ZIT
	Poddziałanie V.3.2 Gospodarka wodno-kanalizacyjna
6. CEL/E SZCZEGÓLOWY/E DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.3	<p>Celem szczegółowym działania V.3 jest zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych.</p> <p>Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych⁶ oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację kompleksowych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej tylko w aglomeracjach od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM (według wartości rzeczywistej RLM podanej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz Master Planie dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG).</p> <p>Wybór projektów oparty będzie o Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Master Planem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach powyżej 2 tys. RLM. KPOŚK zapewnia wdrożenie postanowień ww. dyrektywy poprzez ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków i ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.</p> <p>Niezależnie od realizowanego w działaniu typu projektu, wymagane będzie zastosowanie biologicznego oczyszczania ścieków (zgodnie z wymogami zawartymi w załączniku I.B. do ww. dyrektywy). Wymóg ten uznaje się za spełniony również w przypadku, w którym osiągnięcie przez aglomerację wymogów zawartych w załączniku I.B. do ww. dyrektywy nastąpi dopiero w wyniku realizacji projektu objętego wnioskiem. W projektach dotyczących oczyszczalni ścieków ważnym aspektem będą działania dotyczące uporządkowania gospodarki osadami ściekowymi, z uwzględnieniem hierarchii postępowania z osadami ściekowymi zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach.</p> <p>Dofinansowane zostaną projekty związane z inwestycjami w kanalizację sanitarną, przy spełnieniu wymogu dotyczącego wskaźnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej, w celu zapewnienia efektywności ekonomicznej budowanej sieci. Wskaźnik ten, w przypadku obszarów, o których mowa w § 3 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, nie może być mniejszy niż 90 mieszkańców na 1 kilometr sieci.</p>

⁶ Dyrektywa Rady 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych z dnia 21 maja 1991 r.

	<p>Natomiast w terenach zabudowy rozproszonej, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna, dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty z zakresu budowy systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM.</p> <p>W ramach działania przewiduje się wsparcie dla kompleksowych projektów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, uwzględniających inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi oraz wyposażenie aglomeracji w odpowiednie systemy odbioru ścieków komunalnych.</p>
Poddziałanie V.3.1	Wsparciem zostaną objęte projekty wdrażane poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, zgodne z wykazem aglomeracji wskazanym w KPOŚK oraz zgodne z Master Planem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.
Poddziałanie V.3.2	Wsparciem zostanie objęty obszar całego województwa łódzkiego, zgodnie z wykazem aglomeracji wskazanym w KPOŚK oraz Master Planem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.
7. LISTA WSKAŹNIKÓW REZULTATU BEZPOŚREDNIEGO	
Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków – Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
8. LISTA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU	
Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych – Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych – Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej – Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej – Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków – Długość wybudowanej sieci wodociągowej – Liczba wybudowanych ujęć wody – Liczba wspartych stacji uzdatniania wody
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
9. TYPY PROJEKTÓW	
Działanie V.3	<p>Następujące typy projektów realizowane będą w aglomeracjach od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. budowa oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi 2. przebudowa istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych prowadząca do poprawy ich parametrów, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi 3. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM 4. budowa, modernizacja⁷ kanalizacji sanitarnej <p>Wyłącznie jako element inwestycji z zakresu budowy lub modernizacji kanalizacji sanitarnej możliwa jest budowa, w tym rozbudowa sieci</p>
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	

⁷ Przez modernizację kanalizacji sanitarnej rozumie się przebudowę, która prowadzi do poprawy jej parametrów

	<p>wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody (w tym zakup lub remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody) pod warunkiem, że dotyczą tych samych użytkowników, których obejmują inwestycje z zakresu kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Wyłącznie jako element kompleksowego projektu dotyczącego sieci kanalizacyjno-wodociągowych, dopuszcza się zakup specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodno-kanalizacyjnej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe).</p>
10. TYP BENEFICJENTA	
Działanie V.3	– jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst
Poddziałanie V.3.1	– jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną
Poddziałanie V.3.2	– podmioty wykonujące zadania jednostek samorządu terytorialnego – spółki wodne – przedsiębiorcy
11. GRUPA DOCELOWA/ OSTATECZNI ODBIORCY WSPARCIA	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Mieszkańcy województwa łódzkiego
Poddziałanie V.3.2	
12. INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny
Poddziałanie V.3.2	Nie dotyczy
13. INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.2	
14. KATEGORIA(E) REGIONU(ÓW) WRAZ Z PRZYPISANIEM KWOT UE (EUR)	
Działanie V.3	43 352 946
Poddziałanie V.3.1	9 140 328
Poddziałanie V.3.2	34 212 618
15. MECHANIZMY POWIĄZANIA INTERWENCJI Z INNYMI DZIAŁANAMI/ PODDZIAŁANAMI W RAMACH PO LUB Z INNYMI PO	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Projekty zidentyfikowane w Strategii ZIT
Poddziałanie V.3.2	Nie dotyczy
16. INSTRUMENTY TERYTORIALNE	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
Poddziałanie V.3.2	Nie dotyczy
17. TRYB(Y) WYBORU PROJEKTÓW ORAZ WSKAZANIE PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA NABÓR I OCENĘ WNIOSKÓW ORAZ PRZYJMOWANIE PROTESTÓW	
Działanie V.3	
Poddziałanie V.3.1	Tryb wyboru projektów: pozakonkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Instytucja Zarządzająca

	oraz Instytucja Pośrednicząca
Poddziałanie V.3.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. LIMITY I OGRANICZENIA W REALIZACJI PROJEKTÓW	
Działanie V.3	<ul style="list-style-type: none"> – wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych – wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu – wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu. – wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych – wydatki związane z budową, w tym rozbudową sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody (w tym zakup lub remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody) oraz zakupem specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodociągowej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe), będą kwalifikowane do 30% wydatków kwalifikowanych.
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
19. WARUNKI I PLANOWANY ZAKRES STOSOWANIA CROSS-FINANCINGU (%)	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
20. DOPUSZCZALNA MAKSYMALNA WARTOŚĆ ZAKUPIONYCH ŚRODKÓW TRWAŁYCH JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
21. WARUNKI UWZGLĘDNIANIA DOCHODU W PROJEKCIE	
Działanie V.3	Metoda zryczałtowanych stawek procentowych dochodów – 25%
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
22. WARUNKI STOSOWANIA UPROSZCZONYCH FORM ROZLICZANIA WYDATKÓW I PLANOWANY ZAKRES SYSTEMU ZALICZEK	
Działanie V.3	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
23. POMOC PUBLICZNA I POMOC DE MINIMIS (RODZAJ I PRZEZNACZENIE POMOCY, UNIJNA LUB KRAJOWA PODSTAWA PRAWNA)	
Działanie V.3	Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej lub pomocy de minimis ,

Poddziałanie V.3.1	dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą przepisy prawa polskiego (w tym w szczególności wynikające z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego. W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.
Poddziałanie V.3.2	
24. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA UE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU	
Działanie V.3	85%
Poddziałanie V.3.1	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.3.2	
25. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA CAŁKOWITEGO WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU (ŚRODKI UE + EWENTUALNE WSPÓŁFINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA LUB INNYCH ŹRÓDEŁ PRYZNAWANE BENEFICJENTOWI PRZEZ WŁAŚCIWĄ INSTYTUCJĘ)	
Działanie V.3	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.3.1	85%
Poddziałanie V.3.2	86% - w przypadku projektów rewitalizacyjnych 85% - w przypadku pozostałych projektów
26. MINIMALNY WKŁAD WŁASNY BENEFICJENTA JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.3	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.3.1	15%
Poddziałanie V.3.2	14% - w przypadku projektów rewitalizacyjnych 15% - w przypadku pozostałych projektów
27. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
28. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
29. KWOTA ALOKACJI UE NA INSTRUMENTY FINANSOWE (EUR)	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
30. MECHANIZM WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	
31. RODZAJ WSPARCIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WARUNKI PRYZNAWANIA	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	

32. KATALOG OSTATECZNYCH ODBIORCÓW INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.3	Nie dotyczy
Poddziałanie V.3.1	
Poddziałanie V.3.2	

OPIS DZIAŁANIA I PODDZIAŁAŃ	
5. NAZWA DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.4 Ochrona przyrody	Poddziałanie V.4.1 Ochrona przyrody
	Poddziałanie V.4.2 Przeciwdziałanie degradacji środowiska
6. CEL/E SZCZEGÓLOWY/E DZIAŁANIA/ PODDZIAŁANIA	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	<p>Celem szczegółowym działania V.4 są wzmocnione mechanizmy ochrony bioróżnorodności w regionie.</p> <p>Podjęte działania powinny zapewniać poprawę ochrony gatunków i siedlisk oraz wypełnienie wymogów w zakresie zarządzania i planowania przestrzennego, zgodnie z Unijną strategią ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.⁸ oraz tzw. dyrektywą siedliskową⁹ i ptasią¹⁰. Wsparciem zostaną objęte również działania mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu łódzkiego.</p> <p>W ramach działania wsparte zostaną inwestycje zwiększające potencjał przyrodniczy regionu poprzez ochronę siedlisk i gatunków (w tym ochrona powierzchni i odtwarzanie siedlisk cennych przyrodniczo), w szczególności na obszarach rezerwatów i parków krajobrazowych (w tym położonych na terenach Natura 2000).</p> <p>Wsparcie otrzymają inwestycje w infrastrukturę parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, w tworzenie centrów ochrony biologicznej oraz inwestycje, które zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, czy spacerowych.</p> <p>Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej oraz zachowania walorów środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego.</p> <p>Przy realizacji projektów, w ramach których wykonywane są szlaki lub ścieżki turystyczne należy przestrzegać poniższych zasad:</p> <p>a) Przebieg szlaku lub ścieżki przez rezerwat przyrody należy uzgodnić z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a przez park narodowy - z dyrektorem parku narodowego. Uzgodnienie to powinno odbywać się na etapie planowania przebiegu trasy.</p> <p>b) Zlokalizowanie oznaczenia przebiegu szlaku na pomniku przyrody, na terenie stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego należy uzgodnić z radą gminy. Uzgodnienie to powinno odbywać się przed oznakowaniem trasy.</p> <p>c) Na drzewach można stosować tylko znaki malowane, przy użyciu farb</p>

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 03.05.2011

⁹ Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory z dnia 21 maja 1992 r.

¹⁰ Dyrektywa 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa z 30 listopada 2009 r.

	nietoksycznych dla drzew. d) Umieszczenie oznaczenia szlaku wymaga uzyskania uprzedniej zgody zarządzającego tym miejscem.
7. LISTA WSKAŹNIKÓW REZULTATU BEZPOŚREDNIEGO	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	– Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony
8. LISTA WSKAŹNIKÓW PRODUKTU	
Działanie V.4	
Poddziałanie V.4.1	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych form ochrony przyrody – Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody – Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem – Liczba wspartych centrów ochrony różnorodności biologicznej – Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem
Poddziałanie V.4.2	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych form ochrony przyrody – Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych – Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych – Długość utworzonych szlaków turystycznych – Długość odnowionych szlaków turystycznych – Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody
9. TYPY PROJEKTÓW	
Działanie V.4	
Poddziałanie V.4.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. podniesienie standardu bazy technicznej lub wyposażenia parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) 2. budowa, przebudowa infrastruktury służącej utrzymaniu lub utworzeniu centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne 3. modernizacja ¹¹lub doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) 4. budowa lub modernizacja niezbędnej infrastruktury (w tym również zielonej infrastruktury) związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) <p>Wyłącznie jako element wyżej wymienionych typów projektów możliwe jest opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody.</p>
Poddziałanie V.4.2	1. budowa lub modernizacja niezbędnej infrastruktury mającej na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych (w tym projekty z zakresu tworzenia i odnowy szlaków turystycznych) oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy

¹¹ Przez modernizację w działaniu V.4 rozumie się przebudowę, która prowadzi do poprawy parametrów.

	widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze) Wyłącznie jako element wyżej wymienionych typów projektów możliwe jest opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody.
10. TYP BENEFICJENTA	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jst – jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną – organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe – organizacje pozarządowe – jednostki naukowe – szkoły wyższe – przedsiębiorcy – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – LGD
11. GRUPA DOCELOWA/ OSTATECZNI ODBIORCY WSPARCIA	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Mieszkańcy województwa łódzkiego
12. INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Nie dotyczy
13. INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Nie dotyczy
14. KATEGORIA(E) REGIONU(ÓW) WRAZ Z PRZYPISANIEM KWOT UE (EUR)	
Działanie V.4	12 225 491
Poddziałanie V.4.1	6 225 491
Poddziałanie V.4.2	6 000 000
15. MECHANIZMY POWIĄZANIA INTERWENCJI Z INNYMI DZIAŁANAMI/ PODDZIAŁANAMI W RAMACH PO LUB Z INNYMI PO	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Nie dotyczy
16. INSTRUMENTY TERYTORIALNE	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Nie dotyczy
17. TRYB(Y) WYBORU PROJEKTÓW ORAZ WSKAZANIE PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA NABÓR I OCENĘ WNIOSKÓW ORAZ PRZYJMOWANIE PROTESTÓW	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Tryb wyboru projektów: konkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Instytucja Zarządzająca
18. LIMITY I OGRANICZENIA W REALIZACJI PROJEKTÓW	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	<ul style="list-style-type: none"> – wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych – wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych – łącznie

	<p>miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu – wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych
19. WARUNKI I PLANOWANY ZAKRES STOSOWANIA CROSS-FINANCINGU (%)	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	<p>W ramach działania przewiduje się wykorzystanie mechanizmu cross-financingu, gdy jego zastosowanie jest uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych celów i rezultatów (np. prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich kampanii informacyjno-edukacyjnych realizowanych w ramach cross-financingu, jedynie kiedy stanowią one integralną część projektu realizowanego w ramach działania V.4).</p> <p>Realizowane w ramach cross-financingu działania mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu.</p> <p>Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.</p>
20. DOPUSZCZALNA MAKSYMALNA WARTOŚĆ ZAKUPIONYCH ŚRODKÓW TRWAŁYCH JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Nie dotyczy
21. WARUNKI UWZGLĘDNIANIA DOCHODU W PROJEKCIE	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Metoda luki w finansowaniu
22. WARUNKI STOSOWANIA UPROSZCZONYCH FORM ROZLICZANIA WYDATKÓW I PLANOWANY ZAKRES SYSTEMU ZALICZEK	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	Maksymalną wartość zaliczki określa się do wysokości 80% dofinansowania
23. POMOC PUBLICZNA I POMOC DE MINIMIS (RODZAJ I PRZEZNACZENIE POMOCY, UNIJNA LUB KRAJOWA PODSTAWA PRAWNA)	
Działanie V.4 Poddziałanie V.4.1 Poddziałanie V.4.2	<p>Nie wyklucza się wystąpienia pomocy publicznej lub pomocy de minimis, dlatego też przy udzielaniu wsparcia przestrzegane będą przepisy prawa polskiego (w tym w szczególności wynikające z rozporządzeń Ministra Infrastruktury i Rozwoju wydanych na podstawie art. 27 ust. 4 ustawy wdrożeniowej) i unijnego.</p> <p>W związku z art. 27 ust. 5 ww. ustawy w przypadku projektów objętych pomocą publiczną, która nie może być udzielona na podstawie rozporządzeń wydanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego lub na podstawie innych przepisów, IZ RPO WŁ zastrzega sobie możliwość podjęcia decyzji o indywidualnej notyfikacji planowanego wsparcia.</p>
24. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA UE WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU	

Działanie V.4	85%
Poddziałanie V.4.1	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.4.2	
25. MAKSYMALNY % POZIOM DOFINANSOWANIA CAŁKOWITEGO WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH NA POZIOMIE PROJEKTU (ŚRODKI UE + EWENTUALNE WSPÓŁFINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA LUB INNYCH ŹRÓDEŁ PRZYZNAWANE BENEFICJENTOWI PRZEZ WŁAŚCIWĄ INSTYTUCJĘ)	
Działanie V.4	85%
Poddziałanie V.4.1	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom dofinansowania wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.4.2	
26. MINIMALNY WKŁAD WŁASNY BENEFICJENTA JAKO % WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH	
Działanie V.4	15%
Poddziałanie V.4.1	W przypadku projektów objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis poziom wkładu własnego beneficjenta wynikać będzie z odrębnych przepisów prawnych
Poddziałanie V.4.2	
27. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	
28. MINIMALNA I MAKSYMALNA WARTOŚĆ WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH PROJEKTU (PLN)	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	
29. KWOTA ALOKACJI UE NA INSTRUMENTY FINANSOWE (EUR)	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	
30. MECHANIZM WDRAŻANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	
31. RODZAJ WSPARCIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WARUNKI PRZYZNAWANIA	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	
32. KATALOG OSTATECZNYCH ODBIORCÓW INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	
Działanie V.4	Nie dotyczy
Poddziałanie V.4.1	
Poddziałanie V.4.2	

III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)

	Priorytet inwestycyjny	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financjacji (%)	Główna alokacja (**)		Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE				
		ogółem	FS	EFRR	EFS ***	ogółem	ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Rezerwa wykonania					
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j				k	l		m	n	o	p
		=b+c+d				=f+k	=g+h+i+j									=a+e			=a-o		=o/a*100%
Oś priorytetowa V	5b, 6a, 6b, 6d	117 498 058	-	117 498 058	-	20 734 952	15 869 363	459 031	1 617 949	6 363 487	7 428 896	4 865 589	138 233 010	2%	110 448 175	7 049 883	6%				
Działanie V.1	5b	16 608 702	-	16 608 702	-	2 930 947	2 045 802	-	1 078 589	688 772	278 441	885 145	19 539 649	10%							
Poddziałanie V.1.1	5b	14 947 832	-	14 947 832	-	2 637 853	1 978 390	-	1 055 141	659 463	263 786	659 463	17 585 685	10%							
Poddziałanie V.1.2	5b	1 660 870	-	1 660 870	-	293 094	67 412	-	23 448	29 309	14 655	225 682	1 953 964	10%							
Działanie V.2	6a	45 310 919	-	45 310 919	-	7 996 045	6 316 876	-	-	2 078 972	4 237 904	1 679 169	53 306 964	-							
Działanie V.3	6b	43 352 946	-	43 352 946	-	7 650 520	5 564 989	459 031	-	2 948 511	2 157 447	2 085 531	51 003 466	-							
Poddziałanie V.3.1	6b	9 140 328	-	9 140 328	-	1 612 999	1 145 230	-	-	661 330	483 900	467 769	10 753 327	-							
Poddziałanie V.3.2	6b	34 212 618	-	34 212 618	-	6 037 521	4 419 759	459 031	-	2 287 181	1 673 547	1 617 762	40 250 139	-							
Działanie V.4	6d	12 225 491	-	12 225 491	-	2 157 440	1 941 696	-	539 360	647 232	755 104	215 744	14 382 931	6%							
Poddziałanie V.4.1	6d	6 225 491	-	6 225 491	-	1 098 616	988 755	-	274 654	329 585	384 516	109 861	7 324 107	6%							
Poddziałanie V.4.2	6d	6 000 000	-	6 000 000	-	1 058 824	952 941	-	264 706	317 647	370 588	105 883	7 058 824	6%							

Załącznik nr 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych

Nazwa i nr osi priorytetowej	Nr działania	Nr poddziałania (jeśli dotyczy)	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny
Oś priorytetowa V Ochrona środowiska	Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom	Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami
		Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego		
	Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Nie dotyczy	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6a inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenie wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
	Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna – ZIT		6b inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie
		Poddziałanie V.3.2 Gospodarka wodno-kanalizacyjna		
	Działanie V.4 Ochrona przyrody	Poddziałanie V.4.1 Ochrona przyrody		6d ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę
		Poddziałanie V.4.2 Przeciwdziałanie degradacji środowiska		

Załącznik nr 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań

Wskaźniki rezultatu bezpośredniego

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ¹²	Wartość bazowa ¹³	Rok bazowy ¹⁴	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej	V Ochrona środowiska						
Działanie V.1. Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem	Liczba ludności odnoszących korzyść ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	Region słabiej rozwinięty	-	-	4 102	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.1. Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	-	7	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów	Mg/rok	Region słabiej rozwinięty	-	-	76 964	System Informatyczny SL 2014
	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	Osoby	Region słabiej rozwinięty	-	-	166 660	System Informatyczny SL 2014
	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów	Mg/rok	Region słabiej rozwinięty	-	-	30 073	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna - ZIT	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	Region słabiej rozwinięty -	-	-	20 386	System Informatyczny SL 2014
	Poddziałanie V.3.2 Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	Region słabiej rozwinięty -	-	-	2 213
Działanie V.4 Ochrona przyrody	Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania	ha	Region słabiej	-	-	550	System

12 Dotyczy krajowych PO w stosownych przypadkach.

13 Dotyczy wyłącznie EFS oraz pomocy technicznej.

14 Dotyczy wyłącznie EFS oraz pomocy technicznej.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ¹²	Wartość bazowa ¹³	Rok bazowy ¹⁴	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Poddziałanie V.4.1 Ochrona przyrody Poddziałanie V.4.2 Przeciwdziałanie degradacji środowiska	lepszego statusu ochrony		rozwinięty -				Informatyczny SL 2014

Wskaźniki produktu

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu ¹⁵	Wartość pośrednia (2018) ¹⁶	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Nazwa osi priorytetowej:	V Ochrona środowiska					
Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Pojemność obiektów małej retencji	m ³	Region słabiej rozwinięty	-	618 000	System Informatyczny SL 2014
	Liczba systemów zagospodarowania wód opadowych bądź roztopowych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom Poddziałanie	Liczba zakupionych samochodów ratowniczo- gaśniczych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	13	System Informatyczny SL 2014

15 Dotyczy krajowych PO w stosownych przypadkach.

16 Dotyczy wskaźników zaliczonych do ram wykonania.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu 15	Wartość pośrednia (2018)16	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego						
Działanie V.2 Gospodarka odpadami	Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów,	szt.	Region słabiej rozwinięty	0	1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	Region słabiej rozwinięty	1	5	System Informatyczny SL 2014
	Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	5 200	System Informatyczny SL 2014
	Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	5 000	System Informatyczny SL 2014
	Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk	Mg	Region słabiej rozwinięty	-	35 700	System Informatyczny SL 2014
	Liczba instalacji do przetwarzania odpadów	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	5	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	10	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna Poddziałanie V.3.1 Gospodarka wodno-kanalizacyjna - ZIT Poddziałanie V.3.2	Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	4	System Informatyczny SL 2014
	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	Region słabiej rozwinięty	20	123	System Informatyczny SL 2014
	Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej	km	Region słabiej rozwinięty	-	15	System Informatyczny SL 2014
	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	Region słabiej rozwinięty	-	3	System Informatyczny SL 2014

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Kategoria regionu 15	Wartość pośrednia (2018)16	Szacowana wartość docelowa (2023)	Źródło
Gospodarka wodno-kanalizacyjna	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	Region słabiej rozwinięty	-	20	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych ujęć wody	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych stacji uzdatniania wody.	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.4 Ochrona przyrody Poddziałanie V.4.1 Ochrona przyrody	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		16	System Informatyczny SL 2014
	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wspartych centrów ochrony różnorodności biologicznej	szt.	Region słabiej rozwinięty		3	System Informatyczny SL 2014
	Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem	szt.	Region słabiej rozwinięty		25	System Informatyczny SL 2014
	Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem	szt.	Region słabiej rozwinięty		11	System Informatyczny SL 2014
Działanie V.4 Ochrona przyrody Poddziałanie V.4.2 Przeciwdziałanie degradacji środowiska	Liczba wspartych form ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		5	System Informatyczny SL 2014
	Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Region słabiej rozwinięty		2	System Informatyczny SL 2014
	Długość utworzonych szlaków turystycznych	km	Region słabiej rozwinięty		5	System Informatyczny SL 2014
	Długość odnowionych szlaków turystycznych	km	Region słabiej rozwinięty		10	System Informatyczny SL 2014
	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody	szt.	Region słabiej rozwinięty		1	System Informatyczny SL 2014

Załącznik nr 3 – Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań

OŚ PRIORYTETOWA V OCHRONA ŚRODOWISKA

KRYTERIA FORMALNE DOPUSZCZAJĄCE

Lp	Kryterium	Sposób oceny kryterium	Tak / nie / nie dotyczy
1	Złożenie wniosku o dofinansowanie we właściwej instytucji.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie złożono we właściwej instytucji. Instytucja, do której składane są wnioski o dofinansowanie określona zostanie w Regulaminie konkursu w przypadku trybu konkursowego lub w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
2	Złożenie wniosku o dofinansowanie w określonej formie i w określonym terminie	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy: - wniosek o dofinansowanie złożono w określonej formie (elektronicznej lub papierowej) i w terminie podanym w Regulaminie konkursu w przypadku trybu konkursowego	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
		W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy: - wniosek o dofinansowanie złożono w określonej formie (elektronicznej lub papierowej) i w terminie podanym w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym	Tak/nie (niespełnienie w przypadku terminu podanego w pierwszym wezwaniu skutkować będzie skierowaniem drugiego wezwania z ostatecznym terminem złożenia wniosku; niespełnienie w przypadku drugiego ostatecznego terminu skutkować będzie negatywną oceną wniosku i wykreśleniem go z wykazu projektów zidentyfikowanych stanowiącego załącznik do Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020)
3	Złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach właściwego działania lub poddziałania oraz naboru	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt wpisuje się we właściwe działanie lub poddziałanie zgodnie ze Szczegółowym opisem osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 i został złożony w ramach naboru określonego w Regulaminie konkursu (dla trybu konkursowego) lub w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie (dla trybu pozakonkursowego).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
4	Przygotowanie formularza wniosku o dofinansowanie na podstawie właściwego wzoru dokumentu	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy formularz wniosku o dofinansowanie został sporządzony w oparciu o obowiązujący wzór dokumentu - wzór formularza wniosku o dofinansowanie stanowi załącznik do Regulaminu konkursu (dla trybu konkursowego) lub wezwania do złożenia wniosku o dofinansowanie (dla trybu pozakonkursowego).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
5	Wypełnienie wniosku o dofinansowanie w języku polskim.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie wypełniono w języku polskim.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

6	Wnioskodawca (partner) jest uprawniony do ubiegania się o uzyskanie dofinansowania	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wnioskodawca lub partner (jeśli dotyczy) jest uprawniony do ubiegania się o uzyskanie dofinansowania w ramach danego działania lub poddziałania Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 – czy znajduje się w katalogu typów beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie zawartym w punkcie 10 Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 dla danego działania lub poddziałania; czy spełnia warunki kwalifikowania się do danej kategorii beneficjentów (czy posiada odpowiedni status prawny).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
7	Wnioskodawca (partner) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie i nie orzeczono wobec niego zakazu dostępu do środków funduszy europejskich	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wnioskodawca (partner) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie i nie orzeczono wobec niego zakazu dostępu do środków funduszy europejskich na podstawie: a) art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych; b) art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; c) art. 9 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
8	Wnioskodawca (partner) nie podlega wykluczeniu na podstawie przepisów dotyczących udzielania pomocy publicznej (w tym pomocy de minimis)- jeśli dotyczy.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wnioskodawca (partner) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie na podstawie kryteriów określonych w odpowiednich rozporządzeniach dotyczących udzielania pomocy publicznej – ocena tego warunku dotyczy podmiotów, w przypadku których wsparcie w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 przekazywane jest na podstawie rozporządzeń dotyczących udzielania pomocy publicznej (w tym pomocy de minimis).	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
9	Wnioskodawca (partner) nie jest przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej (jeśli dotyczy)	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wnioskodawca (partner) nie jest przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej – definicja przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji zamieszczona jest w pkt 24 Wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (2014/C 249/01).	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
10	Wnioskodawca (partner) nie zalega w opłatach publicznoprawnych	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wnioskodawca (partner) nie zalega z płatnościami składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz podatków, opłat i innych należności publicznoprawnych.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
11	Prawidłowość wyboru partnerów w przypadku realizacji projektu partnerskiego (jeśli dotyczy).	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy w przypadku realizacji projektu partnerskiego, partnerzy zostali wybrani w sposób prawidłowy zgodnie z art. 33 ust. 2-4 oraz 6 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
12	Zgodność inwestycji z typem projektu	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zgodność inwestycji z typem projektu zapisanym: - w przypadku trybu konkursowego - w Regulaminie konkursu (typ projektu zapisany w Regulaminie musi być zgodny i wynikać ze Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020), - w przypadku trybu pozakonkursowego - w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 dla danego działania lub poddziałania (pkt 9).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

13	Zgodność inwestycji z celem szczegółowym i opisem danego działania lub poddziałania w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt służy osiągnięciu celu szczegółowego danego działania lub poddziałania i jest zgodny z opisem wsparcia, zawartym w pkt 6 Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
14	Realizacja projektu w granicach administracyjnych województwa łódzkiego	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt będzie realizowany na obszarze objętym programem, czyli w granicach administracyjnych województwa łódzkiego.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
15	Realizacja projektu zakończy się do 31.12.2023 r.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy okres realizacji projektu wskazany we wniosku o dofinansowanie nie wykracza poza końcową datę okresu kwalifikowalności wydatków w ramach działania, tj. 31 grudnia 2023 r.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
16	Projekt nie został zakończony lub zrealizowany przed złożeniem wniosku o dofinansowanie	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy zgodnie z art. 65 ust. 6 <i>rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006</i> , projekt będący przedmiotem oceny nie został fizycznie zakończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni zrealizowany (w przypadku dostaw i usług) przed złożeniem wniosku o dofinansowanie niezależnie od tego, czy wszystkie dotyczące tego projektu płatności zostały przez wnioskodawcę dokonane - z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej. Przez projekt ukończony lub zrealizowany należy rozumieć projekt, dla którego przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie nastąpił odbiór ostatnich robót, dostaw lub usług.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
17	Projekt jest zgodny z obowiązującymi przepisami krajowymi i unijnymi, m.in. dotyczącymi stosowania pomocy publicznej (w tym pomocy de minimis), ochrony środowiska, zamówień publicznych.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zgodność projektu z obowiązującymi przepisami krajowymi i unijnymi, w szczególności dotyczącymi stosowania pomocy publicznej, ochrony środowiska (analizowana będzie m.in. dopuszczalność realizacji projektu w kontekście jego wpływu na obszary chronione, w tym także obszary NATURA 2000), zamówień publicznych. Jeżeli realizacja projektu zgłoszonego do objęcia dofinansowaniem rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie, oceniane będzie, czy w okresie tym przy realizacji projektu przestrzegano przepisów prawa dotyczących danej operacji.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
18	Zgodność projektu z zasadami horyzontalnymi UE	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt jest zgodny z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, wskazanymi w art. 7 i art. 8 <i>rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu</i>	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

		<p><i>Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (za kwalifikowalne mogą być uznane przedsięwzięcia oddziałujące na zagadnienia horyzontalne, co najmniej na poziomie neutralnym) w zakresie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - równości szans kobiet i mężczyzn, - równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, - zrównoważonego rozwoju. 	
19	Projekt jest zgodny z planami, dokumentami strategicznymi	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt jest zgodny z planami, dokumentami strategicznymi określonymi w RPO WŁ na lata 2014-2020 i w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 dla danego działania/poddziałania oraz w Regulaminie konkursu w przypadku trybu konkursowego.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
20	Projekt znajduje się w wykazie projektów zidentyfikowanych (w przypadku trybu pozakonkursowego)	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt, wobec którego ma być zastosowany pozakonkursowy tryb wyboru znajduje się w wykazie projektów zidentyfikowanych, stanowiącym załącznik nr 4 do Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
21	Projekt lub jego część nie obejmuje przedsięwzięć będących częścią operacji, które zostały objęte lub powinny być zostać objęte procedurą odzyskiwania w następstwie przeniesienia działalności produkcyjnej poza obszar objęty programem.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt lub jego część nie obejmuje przedsięwzięć będących częścią operacji, które zostały objęte lub powinny być zostać objęte procedurą odzyskiwania w następstwie przeniesienia działalności produkcyjnej poza obszar objęty programem - zgodnie z art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

KRYTERIA FORMALNE UZUPEŁNIAJĄCE

Lp	Kryterium	Sposób oceny kryterium	Tak / nie / nie dotyczy
1	Wniosek o dofinansowanie złożono w wymaganej liczbie egzemplarzy.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został złożony we właściwej liczbie egzemplarzy określonej: <ul style="list-style-type: none"> - w przypadku trybu konkursowego - w Regulaminie konkursu, - w przypadku trybu pozakonkursowego - w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
2	Wniosek o dofinansowanie zawiera wszystkie strony.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie złożony w formie papierowej zawiera wszystkie strony.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

			Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
3	Wniosek o dofinansowanie posiada uzupełnione wszystkie wymagane pola	Kryterium zostanie ocenione pod kątem poprawności wypełnienia przez wnioskodawcę wszystkich wymaganych pól znajdujących się we wniosku o dofinansowanie zgodnie z instrukcją wypełnienia wniosku o dofinansowanie projektu.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
4	Wniosek o dofinansowanie zawiera poprawne wyliczenia arytmetyczne.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie określający wydatki projektu i źródła finansowania zawiera prawidłowe wyliczenia arytmetyczne.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
5	Wersje papierowe i elektroniczna wniosku o dofinansowanie są tożsame.	Kryterium zostanie ocenione pod kątem zgodności wersji papierowej i elektronicznej wniosku o dofinansowanie w zależności od przyjętego sposobu składania, określonego: - w przypadku trybu konkursowego - w Regulaminie konkursu, - w przypadku trybu pozakonkursowego - w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
6	Wniosek o dofinansowanie jest podpisany przez osobę upoważnioną.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy wniosek o dofinansowanie został podpisany przez osobę upoważnioną do reprezentowania wnioskodawcy.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
7	Wniosek o dofinansowanie zawiera wszystkie wymagane załączniki.	W ramach oceny kryterium analizie poddana zostanie kompletność dokumentów załączonych do wniosku o dofinansowanie. Zakres wymaganych załączników zostanie określony: - w przypadku trybu konkursowego - w Regulaminie konkursu, - w przypadku trybu pozakonkursowego - w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
8	Załączniki do wniosku o dofinansowanie zostały przygotowane zgodnie z obowiązującymi dla nich wzorami, instrukcjami i wytycznymi.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy załączniki do wniosku zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi dla nich wzorami, instrukcjami i wytycznymi: - w przypadku trybu konkursowego - w Regulaminie konkursu, - w przypadku trybu pozakonkursowego - w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. W przypadku realizacji projektu partnerskiego - porozumienie lub umowa o partnerstwie	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.

		zawierają elementy wymagane <i>ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.</i>	
9	Zachowana jest spójność informacji między poszczególnymi elementami wniosku o dofinansowanie.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy informacje niezbędne do dokonania oceny projektu i sposobu jego realizacji zawarte we wniosku o dofinansowanie są jednoznaczne i spójne.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
10	Kwalifikowalność wydatków	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy planowane przez wnioskodawcę w ramach projektu wydatki są zgodne z wytycznymi horyzontalnymi lub programowymi dot. kwalifikowalności wydatków oraz z przepisami o pomocy publicznej (w tym pomocy de minimis).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
11	Poprawność wydatków w zakresie finansowania krzyżowego (jeśli dotyczy)	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zgodność wartości wydatków w zakresie finansowania krzyżowego (cross - financing), z maksymalnym dopuszczalnym poziomem określonym w punkcie 19 Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 dla danego działania lub poddziałania.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
12	Zapewnienie przez wnioskodawcę wkładu własnego	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie spełnienie warunku zapewnienia przez wnioskodawcę wkładu własnego na minimalnym poziomie określonym w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 lub w przepisach w zakresie pomocy publicznej.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
13	Zapewnienie minimalnej / maksymalnej wartości projektu lub wartości kosztów kwalifikowalnych (jeśli dotyczy)	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie spełnienie warunku minimalnej/maksymalnej wartości projektu lub wartości kosztów kwalifikowalnych projektu określonej w Regulaminie konkursu w przypadku trybu konkursowego lub w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 w przypadku trybu pozakonkursowego.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
14	Prawidłowość obliczenia dofinansowania projektu	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie prawidłowość obliczenia wartości kwotowej i wysokości procentowej wnioskowanego dofinansowania z uwzględnieniem przepisów dot. pomocy publicznej lub przepisów dot. projektów generujących dochód.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.

15	Zakaz podwójnego finansowania	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy w projekcie nie występuje podwójne finansowanie wydatków w rozumieniu <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</i>	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
16	Poprawność określenia minimalnej / maksymalnej wartości dofinansowania (jeśli dotyczy)	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zgodność minimalnej/maksymalnej wartości dofinansowania określonej w Regulaminie konkursu lub określonej dla danego projektu zidentyfikowanego w trybie pozakonkursowym.	Tak / nie / nie dotyczy (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
17	Prawidłowość opracowanego montażu finansowego.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy montaż finansowy projektu został przygotowany prawidłowo.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.
18	Zgodność projektu z wymogami określonymi w regulaminie konkursu	Projekt jest zgodny z określonymi w regulaminie konkursu wymogami dotyczącymi przygotowania projektów. W przypadku trybu pozakonkursowego dokumentem wskazującym wymogi jest wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku) Możliwość poprawienia formularza wniosku i załączników w przypadku stwierdzenia braków formalnych lub oczywistych omyłek.

KRYTERIA MERYTORYCZNE DOSTĘPU

Lp	Kryterium	Sposób oceny kryterium	Tak / nie
1	Wykonalność techniczna / technologiczna projektu	W ramach kryterium ocenie podlegać będą następujące elementy: - czy opis cech proponowanych technologii, elementów inwestycji, parametrów technicznych inwestycji jest poprawny; czy opisane niezbędne rodzaje czynności, materiałów i usług wystarczą do osiągnięcia produktów projektu; dokonywana jest również ocena wybranej technologii, przyjętych rozwiązań w zakresie konstrukcji i urządzeń powstałych i zakupionych w ramach projektu z uwzględnieniem trwałości produktów otrzymanych w wyniku jego realizacji oraz ich funkcjonowania, co najmniej w okresie referencyjnym; czy proponowane rozwiązania biorą pod uwagę szybkie starzenie się ekonomiczne urządzeń i oprogramowania i zapewniają funkcjonowanie majątku przynajmniej w okresach referencyjnych; - wykonalność projektu według planowanego harmonogramu, zakresu rzeczowego, złożoności procedur przetargowych, innych okoliczności warunkujących terminową realizację projektu; - czy przyjęte rozwiązania techniczne/technologiczne są co najmniej zgodne z obowiązującymi standardami w danym zakresie, czy są zgodne z wymogami prawa, między innymi z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn oraz z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

2	Wykonalność finansowa / ekonomiczna projektu	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizy finansowa i ekonomiczna / kosztów i korzyści projektu zostały przeprowadzone poprawnie; weryfikacji podlegać będą: przyjęte założenia (czy podane źródła szacunku nakładów i przychodów są poprawne, czy założenia i uwarunkowania ekonomiczne są racjonalne i umożliwiają osiągnięcie jak najwyższego stopnia wykorzystania inwestycji przez odbiorców) oraz prawidłowość metodologiczna i rachunkowa (poprawność dokonanych wyliczeń, poprawność kalkulacji przychodów, poprawność prognozy kosztów); - koszty kwalifikowalne w projekcie są uzasadnione i zaplanowane w odpowiedniej wysokości; badaniu podlega niezbędność wydatków do realizacji projektu i osiągnięcia jego celów; - poprawność ustalenia poziomu dofinansowania z uwzględnieniem przepisów w zakresie pomocy publicznej oraz przepisów dotyczących projektów generujących dochód; sprawdzana jest poprawność określenia poziomu wsparcia wynikająca z rozporządzeń MIR w sprawie udzielania pomocy na inwestycje określonego rodzaju w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także obowiązujących wytycznych MIR regulujących zasady dofinansowania z programów operacyjnych określonych kategorii wnioskodawców (m.in. <i>Wytycznych w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym w ramach zadań własnych samorządu gminy w gospodarce odpadami oraz wytycznych w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym</i>) oraz poprawność dokonanych wyliczeń, w szczególności wyliczeń mających wpływ na wysokość wydatków kwalifikowanych, w tym wielkość luki finansowej (jeśli dotyczy); - wnioskodawca nie jest przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej - definicja przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji zamieszczona jest w pkt 24 <i>Wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji</i> (2014/C 249/01). 	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
3	Wykonalność instytucjonalna	W ramach kryterium oceniana będzie zdolność instytucjonalna do realizacji projektu, w tym posiadanie kadry i zaplecza technicznego gwarantującego wykonalność projektu pod względem technicznym i finansowym (czy wnioskodawca jest przygotowany do realizacji projektu i czy przygotowano odpowiedni sposób wdrażania projektu).	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
4	Realność wskaźników	<p>W ramach kryterium oceniane będzie czy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określone przez wnioskodawcę wskaźniki osiągnięcia celów projektu w pełni opisują charakter projektu i mogą zostać osiągnięte przy danych nakładach i założonym sposobie realizacji projektu; - wskaźniki są adekwatne do zakresu rzeczowego projektu i celów, jakie projekt ma osiągnąć. 	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
5	Trwałość projektu	<p>W ramach kryterium oceniana będzie trwałość finansowa i instytucjonalna projektu, w ramach której analizie poddane będzie, czy deklarowane zasoby finansowe wnioskodawcy, jak również przyjęta forma organizacyjna są wystarczające do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania projektu po zakończeniu jego realizacji.</p> <p>Ocenie podlegać będzie także to, czy wnioskodawca wykorzystuje produkty projektu zgodnie z przeznaczeniem, a projekt w pełni spełnia założone w nim cele. Sprawdzeniu podlegała będzie możliwość zapewnienia przez wnioskodawcę trwałości operacji, zgodnie z art. 71 <i>rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu</i></p>	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

DODATKOWE KRYTERIA MERYTORYCZNE DOSTĘPU

Lp	Kryterium	Sposób oceny kryterium	Tak / nie
DZIAŁANIE V.1 GOSPODARKA WODNA I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM			
PODDZIAŁANIE V.1.1 GOSPODARKA WODNA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM			
Projekty przeciwpowodziowe			
1	Brak niekorzystnego wpływu projektu na stan jednolitych części wód lub spełnienie warunków określonych w art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Kryterium będą spełniać projekty nie mające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikiem do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły. Projekty, które mają wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód spełniają kryterium pod warunkiem zgodności z art. 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej, która została wykazana w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w dorzeczach Odry i Wisły.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
2	Zgodność projektu z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	Kryterium będą spełniać projekty zgodne z Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, które zostały ujęte w planach zarządzania ryzykiem powodziowym.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
Projekty związane z ochroną przed pożarami lasów oraz systemami monitorowania i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowanie występowania zagrożeń			
1	Skrócenie czasu reakcji na zagrożenia środowiskowe	Kryterium będą spełniać projekty, których realizacja przyczyni się do skrócenia czasu reakcji i podjęcia działań w przypadku wystąpienia zagrożenia naturalnego	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
DZIAŁANIE V.1 GOSPODARKA WODNA I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM			
PODDZIAŁANIE V.1.2 ROZWÓJ KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO			
1	Doposażenie jednostki OSP, której dotyczy projekt, będącej w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym	Kryterium będą spełniać projekty związane z zakupem samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP będących w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
DZIAŁANIE V.3 GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA			
Projekty z zakresu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków z wyłączeniem oczyszczalni przydomowych.			
1	Spełnienie przez oczyszczalnie wymogów Dyrektywy nr 91/271/EWG.	Oczyszczalnie objęte zakresem projektu oraz te, do których będą odprowadzane ścieki za pośrednictwem budowanej w ramach projektu kanalizacji spełniają lub będą spełniać w wyniku realizacji projektu wymogi określone w załączniku I.B do Dyrektywy nr 91/271/EWG.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
Projekty z zakresu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej			

1	Zapewnienie stopnia oczyszczania ścieków wymaganego dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM	Przydomowe oczyszczalnie ścieków objęte zakresem projektu, zapewniają stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 – 10 tys. RLM zgodnie z załącznikiem I.B do Dyrektywy nr 91/271/EWG.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)
DZIAŁANIE V.4 OCHRONA PRZYRODY			
PODDZIAŁANIE V.4.2 PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI ŚRODOWISKA			
Projekty z zakresu ograniczenia degradacji środowiska przyrodniczego w szczególności w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych oraz spacerowych			
1	Wpływ projektu na ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego.	Należy uwzględnić informacje dotyczące degradacji środowiska przyrodniczego. Projekty nie wpływające na ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w szczególności w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych oraz spacerowych nie otrzymają wsparcia w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020.	Tak / nie (niespełnienie skutkować będzie negatywną oceną wniosku)

KRYTERIA MERYTORYCZNE OGÓLNE

Lp	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Sposób oceny kryterium
1	Stopień gotowości organizacyjno - instytucjonalnej wnioskodawcy	0-4	1	4	W ramach kryterium oceniane będzie: - doświadczenie wnioskodawcy w zarządzaniu projektami / doświadczenie w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE, Ocenie podlega m.in. liczba i wielkość zrealizowanych oraz realizowanych projektów, kwestie terminowej realizacji i rozliczenia inwestycji. PUNKTACJA: Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez KOP lub podmiot dokonujący oceny projektów w trybie pozakonkursowym.
2	Stopień komplementarności z innymi przedsięwzięciami	0-4	2	8	W ramach kryterium oceniana będzie komplementarność projektów rozumiana jako ich dopełnianie się prowadzące do realizacji określonego celu. Weryfikacji podlegać będzie powiązanie projektu z innymi przedsięwzięciami, zarówno tymi zrealizowanymi, jak też z tymi, które są w trakcie realizacji, lub które dopiero zostały zaakceptowane do realizacji (bez względu na źródło finansowania czy też podmiot realizujący), w szczególności w następującym zakresie: - czy przy realizacji projektu będą wykorzystywane efekty realizacji innego projektu, czy nastąpi wzmocnienie trwałości efektów jednego przedsięwzięcia realizacją innego, - czy projekty są adresowane do tej samej grupy docelowej, tego samego terytorium, czy rozwiązują ten sam problem; - czy realizacja jednego projektu jest uzależniona od przeprowadzenia innego przedsięwzięcia; - czy projekt jest elementem szerszej strategii realizowanej przez szereg projektów komplementarnych; - czy projekt stanowi ostatni etap szerszego przedsięwzięcia lub kontynuację wcześniej realizowanych przedsięwzięć. PUNKTACJA: Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez KOP lub podmiot dokonujący oceny projektów w trybie pozakonkursowym.
3	Sprzyjanie wypełnieniu	0/3	2	6	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie przewidywany okres realizacji projektu i wydatkowania związanych z

	wymogów zasady „n+3”				tym środków. Pozytywnie oceniane będą projekty, w których wnioskodawca przewidział zakończenie projektu i wydatkowanie środków w ciągu 3 lat od ich zakontraktowania (podpisania umowy o dofinansowanie). PUNKTACJA: 0 pkt - projekt nie sprzyja wypełnianiu wymogów zasady „n+3” 3 pkt - projekt sprzyja wypełnianiu wymogów zasady „n+3”
4	Stopień przygotowania projektu do realizacji	0-4	2	8	Kryterium będzie służyło ocenie stopnia przygotowania projektu do wdrożenia – w zależności od osi priorytetowej, działania lub poddziałania, typu projektu badane będzie udokumentowane prawo do dysponowania gruntami lub obiektami na cele inwestycji, posiadanie wymaganej dokumentacji technicznej i projektowej, wymaganych prawem decyzji, uzgodnień i pozwoleń administracyjnych w szczególności: - zgodność inwestycji z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego / decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu / ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego; - posiadanie pozwolenia na budowę; - posiadanie dokumentacji przetargowej lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia; - posiadanie innych wymaganych prawem dokumentów związanych z realizacją przedsięwzięcia danego typu; - posiadanie dokumentacji technicznej lub programu funkcjonalno-użytkowego; PUNKTACJA: Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez KOP lub podmiot dokonujący oceny projektów w trybie pozakonkursowym.
5	Realizacja projektu w partnerstwie	0/1	2	2	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt realizowany jest w partnerstwie z innymi podmiotami. PUNKTACJA: 0 pkt – projekt nie jest realizowany w partnerstwie 1 pkt – projekt jest realizowany w partnerstwie
6	Wkład własny wnioskodawcy w finansowanie projektu	0-3	1	3	W ramach kryterium oceniana będzie wielkość zaangażowanych środków własnych wnioskodawcy w ramach wymaganego wkładu własnego w realizację projektu. Premiowane będą projekty, w których wnioskodawcy deklarują wkład własny na poziomie wyższym niż minimalny określony w Regulaminie konkursu lub w przepisach z zakresu pomocy publicznej w przypadku trybu konkursowego albo w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 lub w przepisach z zakresu pomocy publicznej w przypadku trybu pozakonkursowego. PUNKTACJA: 0 pkt - wnioskodawca deklaruje wkład własny na minimalnym wymaganym poziomie 1 pkt - deklarowany wkład własny jest wyższy od minimalnego o max 5 p.p. (włącznie) 2 pkt - deklarowany wkład własny jest wyższy od minimalnego o wartość w przedziale 5-10 p.p. (włącznie) 3 pkt - deklarowany wkład własny jest wyższy od minimalnego o więcej niż 10 p.p.
RAZEM				31	

KRYTERIA MERYTORYCZNE SZCZEGÓLWE

DZIAŁANIE V.1 GOSPODARKA WODNA I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

PODDZIAŁANIE V.1.1 GOSPODARKA WODNA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Projekty przeciwpowodziowe

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Stopień wpływu projektu na poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego województwa	1 – 4	3	12	<p>Podstawą oceny spełnienia przez projekt kryterium będzie liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową.</p> <p>Ocena dokonywana będzie na podstawie wskaźnika – liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej. Kryterium będzie promować projekty o największej liczbie ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności badany będzie aspekt poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego osób będących w bezpośrednim zagrożeniu skutkami wystąpienia powodzi.</p> <p>PUNKTACJA: Ocena liczby osób odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej pozwoli na stworzenie rankingu inwestycji. <u>Lista projektów zostanie ułożona według liczby ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej, zaczynając od projektów o najwyższej liczbie ludności.</u> <u>Nr rankingowy każdego projektu dzielimy przez liczbę projektów.</u> <u>W przypadku, gdy wynik zawiera się w przedziale:</u> -powyżej 0,75 – 1 - projekt otrzymuje 1 punkt -powyżej 0,5 – 0,75 włącznie - projekt otrzymuje 2 punkty, -powyżej 0,25 – 0,5 włącznie - projekt otrzymuje 3 punkty, -0 – 0,25 włącznie - projekt otrzymuje 4 punkty;</p> <p>W przypadku, gdy ocenie podlegać będą mniej niż 4 projekty, punktacja zostanie przydzielona odpowiednio od 1 do 3 punktów w zależności od wartości wskaźnika dla projektu.</p>
2	Promowanie naturalnych, bardziej przyjaznych dla środowiska metod wpływających na stan retencji lub przeciwdziałanie skutkom suszy	1 – 3	3	9	<p>W ramach kryterium promowane będą naturalne, przyjazne środowisku metody retencionowania wody.</p> <p>Przez metody techniczne rozumie się: małe zbiorniki wodne, jazy, zastawki, budowa lub przebudowa mająca na celu poprawę stanu technicznego urządzeń wodnych, wałów przeciwpowodziowych, stopni wodnych itp.</p>

					Przez metody naturalne rozumie się: odtwarzanie terenów zalewowych i innych terenów podmokłych, renaturyzacja przekształconych cieków wodnych, obszarów wodno-błotnych, przywracające zdolność do naturalnego retencjonowania wody. PUNKTACJA: 1 – Metoda techniczna. 2 – Połączenie metod naturalnych i technicznych. 3 – Metoda naturalna.
3	Wpływ projektu na obszar Natura 2000	0 / 1	4	4	W ramach kryterium promowane będą projekty, których realizacja pozytywnie wpłynie na obszary Natura 2000. Projekty z zakresu małej retencji oprócz wykazanego celu przeciwpowodziowego mogą przyczyniać się do ochrony obszarów Natura 2000 poprzez zachowanie odpowiednich dla danego obszaru stosunków wodnych i utrzymanie prawidłowej retencji terenów wrażliwych na deficyt wody. PUNKTACJA: 0 – Projekt nie wpłynie pozytywnie na obszar Natura 2000. 1 – Projekt wpłynie pozytywnie na obszar Natura 2000. Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez Komisję Oceny Projektów.
RAZEM				25	

Systemy zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Możliwość zatrzymania wód opadowych i roztopowych oraz wpływ na zmniejszenie zagrożenia powodziowego	1 – 3	5	15	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie stopień wpływu projektu na ograniczenie zagrożenia powodziowego, poprzez możliwość retencjonowania wód opadowych na terenie miast o liczbie mieszkańców poniżej 100 tys. PUNKTACJA: 1 – Mały. 2 – Średni. 3 – Duży. Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez Komisję Oceny Projektów.
2	Sposób wykorzystania zebranych wód opadowych lub roztopowych	0 / 1	7	7	Kryterium promować będzie projekty, które zakładają ponowne wykorzystanie zebranych wód opadowych lub roztopowych. PUNKTACJA: 0 – Projekt zakłada zatrzymanie wód opadowych lub roztopowych, jednak nie przewiduje wykorzystania tych wód. 1 – Projekt przewiduje wykorzystanie zebranych wód opadowych lub roztopowych

					np. do celów utrzymania zieleni miejskiej, socjalno-bytowych, przemysłowych, itp.
RAZEM				22	

Projekty związane z ochroną przed pożarami lasów oraz systemami monitorowania i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowanie występowania zagrożeń

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Wpływ projektu na zmniejszenie zagrożenia	1 – 3	3	9	Ocenie podlegać będzie stopień wpływu przedsięwzięcia na zmniejszenie zidentyfikowanego w projekcie zagrożenia naturalnego PUNKTACJA: 1 – Mały. 2 – Średni. 3 – Duży. Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez Komisję Oceny Projektów.
2	Stopień innowacyjności rozwiązań w zakresie zapobiegania zagrożeniom	0 – 3	2	6	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy zastosowane w projekcie rozwiązania uwzględniają zastosowanie nowych technik pomiarowych (np. modele obliczeniowe, wykorzystanie zdjęć satelitarnych, większa niż dotychczas stosowana dokładność oznaczeń) i innych służących zapobieganiu zagrożeniom. Ocenie podlegać będzie, czy projekt zakłada wdrożenie innowacyjnych rozwiązań: - technicznych – 1 pkt, - organizacyjnych – 1 pkt, - produktowych – 1 pkt. PUNKTACJA: Punkt będzie przyznawany za spełnienie jednego z wyżej przewidzianych komponentów. Uzyskane punkty podlegają sumowaniu. Niespełnienie żadnego z powyższych komponentów oznacza nie przyznanie punktów.
3	Spójność projektu z istniejącymi systemami monitoringowymi	0 – 1	3	3	Ocena dokonywana jest na podstawie informacji przedstawionych we wniosku o dofinansowanie, studium wykonalności i innych załącznikach. W ramach kryterium oceniane będzie wpisywanie się projektu w istniejące systemy monitoringu środowiska i przyczynienie się do ich racjonalizacji. PUNKTACJA: 0 – Brak spójności projektu z istniejącymi systemami monitoringowymi. 1 – Projekt spójny z istniejącymi systemami monitoringowymi.
4	Wpływ projektu na skrócenie czasu reakcji na zagrożenia środowiskowe	1 – 3	2	6	W ramach kryterium oceniane będzie w jakim stopniu realizacja projektu przyczyni się do skrócenia czasu reakcji na zagrożenia środowiskowe.

					<p>PUNKTACJA: Projekt przyczynia się do skrócenia czasu reakcji na zagrożenia środowiskowe w sposób: 1 – Mały. 2 – Średni. 3 – Duży. Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez Komisję Oceny Projektów.</p>
5	Zasięg oddziaływania projektu	1 – 5	2	10	<p>W ramach kryterium oceniany będzie zasięg oddziaływania projektu.</p> <p>PUNKTACJA: - na terenie jednej gminy – 1 pkt - na terenie 2 – 5 gmin – 2 pkt - na terenie 6 – 10 gmin – 3 pkt - na terenie 11 – 20 gmin – 4 pkt - na terenie 21 i więcej gmin – 5 pkt</p>
RAZEM				34	

PODDZIAŁANIE V.1.2 ROZWÓJ KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Liczba wyjazdów jednostki OSP do zdarzeń w ciągu roku	1 - 6	2	12	<p>W ramach kryterium oceniana będzie liczba wyjazdów do zdarzeń (bez wyjazdów gospodarczych) w ciągu roku kalendarzowego stanowiąca średnią z trzech ostatnich lat kalendarzowych. Jeśli jednostka OSP została włączona do KSRG w okresie krótszym, który uniemożliwia wyliczenie średniej liczby wyjazdów do zdarzeń z 3 ostatnich lat kalendarzowych należy podać ilość wyjazdów za ostatni rok kalendarzowy. Jeśli okres włączenia jednostki OSP do KSRG jest zbyt krótki i uniemożliwia podanie liczby wyjazdów do zdarzeń za ostatni rok kalendarzowy należy podać liczbę wyjazdów do zdarzeń od czasu włączenia do KSRG, jednak za okres nie dłuższy niż 365 dni.</p> <p>Ilość wyjazdów do zdarzeń potwierdza w formie zaświadczenia właściwa terytorialnie Komenda Miejska albo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej.</p> <p>PUNKTACJA: Liczba wyjazdów jednostki OSP do zdarzeń w ciągu roku: 1 – poniżej 25 wyjazdów</p>

					<p>2 – od 25 do poniżej 50 wyjazdów 3 – od 50 do poniżej 100 wyjazdów 4 – od 100 do poniżej 150 wyjazdów 5 – od 150 do poniżej 200 wyjazdów 6 – 200 wyjazdów lub powyżej 200</p>
2	Liczba członków jednostki OSP posiadających uprawnienia do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych	1 - 7	2	14	<p>W ramach kryterium oceniana będzie liczba członków jednostki OSP posiadających uprawnienia do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych poprzez spełnienie łącznie poniższych warunków:</p> <p>a) odbycie szkolenia podstawowego strażaków ratowników OSP zorganizowanego przez Państwową Straż Pożarną, b) aktualne badania lekarskie, c) kryterium wiekowe 18-64 lat.</p> <p>Liczbę członków jednostki OSP posiadających uprawnienia do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych na dzień ogłoszenia konkursu potwierdza w formie zaświadczenia właściwa terytorialnie Komenda Miejska albo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej.</p> <p>PUNKTACJA: Liczba członków jednostki OSP posiadających uprawnienia do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych: 1 – od 12 do 15 włącznie 2 – od 16 do 17 włącznie 3 – od 18 do 20 włącznie 4 – od 21 do 22 włącznie 5 – od 23 do 25 włącznie 6 – od 26 do 30 włącznie 7 – powyżej 30</p>
3	Liczba mieszkańców gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy	1 - 3	1	3	<p>W ramach kryterium oceniana będzie liczba mieszkańców gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy. Liczbę mieszkańców danej gminy należy podzielić przez sumę liczby samochodów ratowniczo-gaśniczych należących do wszystkich jednostek OSP włączonych do KSRG mających siedzibę na terenie danej gminy.</p> <p>Liczbę samochodów ratowniczo-gaśniczych należących do wszystkich jednostek OSP włączonych do KSRG na terenie gminy potwierdza w formie zaświadczenia właściwa terytorialnie Komenda Miejska albo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku, gdy na terenie jednego powiatu występuje zarówno gmina miejska jak i gmina wiejska o tej samej nazwie należy uwzględnić</p>

					zarówno liczbę mieszkańców jak i liczbę samochodów ratowniczo-gaśniczych z terenu obu gmin. PUNKTACJA: Liczba mieszkańców gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy: 1 – poniżej 1500 2 – 1500 - 3000 3 – powyżej 3000
4	Powierzchnia gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy	1 - 3	1	3	W ramach kryterium oceniana będzie powierzchnia gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy. Powierzchnię danej gminy należy podzielić przez sumę liczby samochodów ratowniczo-gaśniczych należących do wszystkich jednostek OSP włączonych do KSRG mających siedzibę na terenie danej gminy. Liczbę samochodów ratowniczo-gaśniczych należących do wszystkich jednostek OSP włączonych do KSRG na terenie gminy potwierdza w formie zaświadczenia właściwa terytorialnie Komenda Miejska albo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. W przypadku, gdy na terenie jednego powiatu występuje zarówno gmina miejska jak i gmina wiejska o tej samej nazwie należy uwzględnić zarówno powierzchnię jak i liczbę samochodów ratowniczo-gaśniczych z terenu obu gmin. PUNKTACJA: Powierzchnia gminy przypadająca na jeden samochód ratowniczo-gaśniczy: 1 – poniżej 22 km ² 2 – 22-42 km ² 3 – powyżej 42 km ²
RAZEM				32	

DZIAŁANIE V.3 GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA

W przypadku projektu, który zakresem obejmuje różne typy inwestycji, dla których przygotowano oddzielne kryteria szczegółowe, kryteria łączymy, oceniając tylko raz zdublowane kryteria.

Projekty z zakresu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków z wyłączeniem oczyszczalni przydomowych.

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
-----	-----------	-----------	------	-----	----------------

1	Projekt obejmuje działania dotyczące uporządkowania gospodarki osadami ściekowymi.	0-4	2	8	<p>Ocenić będą działania dotyczące uporządkowania gospodarki osadami ściekowymi w projektach dotyczących oczyszczalni ścieków. Premiowane będą projekty zgodne z hierarchią postępowania z osadami ściekowymi obejmujące zastosowanie w oczyszczalni ścieków będącej przedmiotem projektu jednego lub więcej elementów/procesów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapobieganie powstawaniu osadów ściekowych, – przygotowywanie do ponownego użycia, – recykling, – inne procesy odzysku, – unieszkodliwianie. <p>PUNKTACJA: 0 - w ramach projektu przewidywane jest składowanie osadów, 1 – w ramach projektu nie ma możliwości wykorzystania osadów w procesach odzysku jednakże odpady zostają poddane unieszkodliwianiu (procesy spalania, współspalania), 2 – w ramach projektu zastosowano rozwiązania obejmujące inne procesy odzysku, 3 – w ramach projektu zastosowano rozwiązania obejmujące recykling organiczny polegający na stosowaniu komunalnych osadów (rozprowadzanie na powierzchni ziemi lub wprowadzanie do gleby) lub wykorzystaniu ich do produkcji kompostu, 4 - w ramach projektu zastosowano rozwiązania obejmujące przygotowanie osadów do ponownego użycia, rozumianego jako przetwarzanie osadów m.in. w procesach zagęszczania, stabilizacji (z możliwym odzyskiem energii), higienizacji czy suszenia bądź Wnioskodawca przewidział zapobieganie powstawaniu osadów ściekowych. Analogicznie ocenić będą działania w zakresie gospodarki osadami realizowane na terenie istniejącej oczyszczalni ścieków do której odprowadzane będą ścieki.</p>
2	Realizowanie projektu na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.	0/2	2	4	<p>Celem zmniejszenia dysproporcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenach miejskich i wiejskich, dodatkowo premiowane będą projekty na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.</p> <p>PUNKTACJA: 0 – projekt nie jest realizowany na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców, 2 - projekt jest realizowany na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.</p>

3	Wpływ projektu na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz szlaki migracyjne zwierząt.	0/2	2	4	<p>W przypadku realizacji projektów wdrażanych z RPO WŁ na lata 2014-2020 w trakcie oceny będą brane pod uwagę aspekty dotyczące lokalizacji tych inwestycji względem obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz szlaków migracyjnych zwierząt.</p> <p>PUNKTACJA: 0 – projekt nie wpływa na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz szlaki migracyjne zwierząt, 2 – projekt wpływa pozytywnie na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz szlaki migracyjne zwierząt.</p>
4	Kompleksowość projektu w zakresie spełnienia wymogów dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.	1-3	1	3	<p>W celu wypełnienia dyrektywy premiowane będą kompleksowe inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach aglomeracji od 2 do poniżej 10 tys. RLM.</p> <p>PUNKTACJA: 1 - projekt dotyczy oczyszczalni ścieków lub kanalizacji sanitarnej, 2 - projekt dotyczy oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej, 3 – w wyniku realizacji projektu spełnione zostaną wymagania dyrektywy 91/271/EWG względem aglomeracji na której realizowany jest projekt.</p>
5	Poziom skanalizowania gminy (w %)	0-4	2	8	<p>Kryterium oceniane będzie na podstawie danych zawartych w dokumentacji wniosku dotyczących skanalizowania gminy według stanu przed rozpoczęciem realizacji projektu. Poziom skanalizowania gminy definiowany jest jako liczba mieszkańców objęta zbiorczym systemem kanalizacyjnym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców na terenie gminy. Kryterium promować będzie gminy o niższym stopniu skanalizowania.</p> <p>PUNKTACJA: 0 – projekt dotyczy gminy o poziomie skanalizowania 90 % lub wyższym, 1 – projekt dotyczy gminy o poziomie skanalizowania wynoszącym 75% lub więcej, ale poniżej 90% 2 – projekt dotyczy gminy o poziomie skanalizowania wynoszącym 50% lub więcej, ale poniżej 75% 3 – projekt dotyczy gminy o poziomie skanalizowania wynoszącym 25% lub więcej, ale poniżej 50%% 4 – projekt dotyczy gminy o poziomie skanalizowania poniżej 25%</p>
6	Projekt realizuje wskaźnik z ram wykonania inny niż finansowy.	0/3	2	6	<p>PUNKTACJA: 0 - projekt nie realizuje wskaźnika/wskaźników z ram wykonania innego/innych niż wskaźnik finansowy, 3 - projekt realizuje wskaźnik/wskaźniki z ram wykonania inny/inne niż wskaźnik</p>

					finansowy.
7	Monitoring i analiza sieci.	0/1	2	2	<p>Celem kryterium jest promocja projektów, w których zastosowano rozwiązania poprawiające jakość systemów dostarczania wody oraz urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodno-kanalizacyjnej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe).</p> <p>Kryterium oceniane będzie na podstawie zakresu rzeczowego projektu. Ocenie podlegać będzie czy w projekcie przewidziano instalację specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy.</p> <p>PUNKTACJA: 0 - w projekcie nie przewidziano instalacji specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy, 1- w projekcie przewidziano instalację specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy.</p>
8	Efektywność kosztowa projektu.	1 - 4	2	8	<p>Kryterium mierzone będzie ilorazem wartości dofinansowania z EFRR do efektu ekologicznego. Kryterium promować będzie projekty o najkorzystniejszej wartości ilorazu (czyli o najmniejszej jego wartości), która oznacza, że: najniższym kosztem środków unijnych uzyskuje się najwyższy efekt ekologiczny.</p> <p>Efekt ekologiczny dla projektów z zakresu oczyszczalni ścieków jest zmniejszenie ilości zanieczyszczeń zawartych w ściekach oczyszczonych w stosunku do stanu przed realizacją projektu. Efekt ekologiczny=(BZT5(1) - BZT5(2)) x ilość ścieków (m3/rok) BZT5(1) – biochemiczne zapotrzebowanie na tlen w ściekach surowych kg/m³ BZT5(2) – biochemiczne zapotrzebowanie na tlen w ściekach oczyszczonych kg/m³</p> <p>Efekt ekologiczny dla projektów z zakresu kanalizacji sanitarnej jest ilość ścieków odbieranych. Ilość ścieków odbieranych = ilość osób podłączonych do kanalizacji sanitarnej x 0,15m³/24h x 365 dni. Beneficjent musi przedstawić listę zawierającą adresy, które zostaną podpięte do sieci kanalizacyjnej wraz z podaniem liczby zamieszkałych tam osób.</p> <p>PUNKTACJA:</p>

					<p>Ocena efektywności kosztowej pozwoli na stworzenie rankingu inwestycji. <u>Nr rankingowy każdego projektu dzielimy przez liczbę projektów.</u> <u>W przypadku, gdy wynik zawiera się w przedziale:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - powyżej 0,75 – 1 - projekt otrzymuje 1 punkt, - powyżej 0,5 – 0,75 włącznie – projekt otrzymuje 2 punkty, - powyżej 0,25 – 0,5 włącznie – projekt otrzymuje 3 punkty, - 0 – 0,25 włącznie - projekt otrzymuje 4 punkty. <p>W przypadku, gdy ocenie podlegać będą mniej niż 4 projekty, punktacja zostanie przydzielona odpowiednio od 1 do 3 punktów w zależności od wartości wskaźnika dla projektu.</p>
9	Projekt jest projektem rewitalizacyjnym	0/1	1	1	<p>Kryterium służy ocenie, czy przedsięwzięcie spełnia założenia projektu rewitalizacyjnego w rozumieniu <i>Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</i>, w tym wynika z obowiązującego (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) dla danej gminy programu rewitalizacji, opracowanego zgodnie z ww. Wytycznymi.</p> <p>PUNKTACJA:</p> <p>0 pkt - przedsięwzięcie nie jest zgodne z założeniami projektu rewitalizacyjnego w rozumieniu ww. Wytycznych, 1 pkt - przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami projektu rewitalizacyjnego w rozumieniu ww. Wytycznych.</p>
RAZEM				44	

Projekty z zakresu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Zakres projektu	1-3	2	6	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zakres projektu w odniesieniu do ilości przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie aglomeracji.</p> <p>PUNKTACJA:</p> <p>1 - projekt obejmuje budowę mniej niż 50 przydomowych oczyszczalni ścieków, 2 - projekt obejmuje budowę od 50-100 przydomowych oczyszczalni ścieków, 3 – projekt obejmuje budowę powyżej 100 przydomowych oczyszczalni ścieków.</p>
2	Realizowanie projektu na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.	0/2	2	4	<p>Celem zmniejszenia dysproporcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenach miejskich i wiejskich, dodatkowo premiowane będą projekty na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.</p>

					<p>PUNKTACJA: 0 - projekt nie jest realizowany na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców, 2 - projekt jest realizowany na obszarach gmin wiejskich bądź miejsko-wiejskich do 5 tys. mieszkańców.</p>
3	Wpływ projektu na obszary objęte formami ochrony przyrody.	0/2	2	4	<p>W przypadku realizacji projektów wdrażanych z RPO WŁ na lata 2014-2020 w trakcie oceny będą brane pod uwagę aspekty dotyczące lokalizacji tych inwestycji względem obszarów objętych formami ochrony przyrody (w szczególności obszarów Natura 2000).</p> <p>PUNKTACJA: 0 – projekt nie wpływa na obszary objęte formami ochrony przyrody, 2 – projekt wpływa pozytywnie na obszary objęte formami ochrony przyrody.</p>
4	Dobór efektywnych technologii	0 – 4	3	12	<p>Ocena dokonywana będzie pod kątem zgodności i dostosowania planowanych metod realizacji projektu oraz stosowanych rozwiązań technologicznych do występujących uwarunkowań.</p> <p>PUNKTACJA: 0 – Wybrane technologie są starsze niż 8 lat, 1 – Wybrane technologie są młodsze niż 8 lat, 2 – Wybrane technologie są młodsze niż 6 lat, 3 – Wybrane technologie są młodsze niż 4 lata, 4 – Wybrane technologie są młodsze niż 2 lata.</p> <p>Należy wybrać najkorzystniejszą liczbę punktów od 0 do 4 – brak możliwości sumowania punktacji (np. w przypadku technologii 5- letniej należy wybrać jedynie wartość punktacji 2).</p>
5	Zastosowanie połączonej technologii zanurzonego złoża biologicznego i niskoobciążonego osadu czynnego oraz rozwiązań monitorujących skuteczność oczyszczania ścieków.	0-2	1	2	<p>W ramach kryterium ocenie podlegać będzie zastosowanie połączonej technologii zanurzonego złoża biologicznego i niskoobciążonego osadu czynnego oraz rozwiązań monitorujących skuteczność oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach ścieków.</p> <p>PUNKTACJA: 0 – brak zastosowania połączonej technologii zanurzonego złoża biologicznego i niskoobciążonego osadu czynnego oraz rozwiązań monitorujących skuteczność oczyszczania ścieków, 2 – zastosowanie połączonej technologii zanurzonego złoża biologicznego i niskoobciążonego osadu czynnego oraz rozwiązań monitorujących skuteczność oczyszczania ścieków.</p>
6	Projekt jest projektem rewitalizacyjnym	0/1	1	1	Kryterium służy ocenie, czy przedsięwzięcie spełnia założenia projektu

					rewitalizacyjnego w rozumieniu <i>Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</i> , w tym wynika z obowiązującego (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) dla danej gminy programu rewitalizacji, opracowanego zgodnie z ww. Wytycznymi.
					PUNKTACJA: 0 pkt - przedsięwzięcie nie jest zgodne z założeniami projektu rewitalizacyjnego w rozumieniu ww. Wytycznych, 1 pkt - przedsięwzięcie jest zgodne z założeniami projektu rewitalizacyjnego w rozumieniu ww. Wytycznych.
RAZEM				29	

Projekty z zakresu budowy, w tym rozbudowy sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody jako element projektu polegającego na inwestycji w kanalizację sanitarną.

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Poziom zwodociągowania gminy (w %)	0-4	1	4	Kryterium oceniane będzie na podstawie danych zawartych w dokumentacji wniosku dotyczących zwodociągowania gminy według stanu przed rozpoczęciem realizacji projektu. Poziom zwodociągowania gminy definiowany jest jako liczba mieszkańców objęta zbiorczym systemem wodociągowym w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców na terenie gminy. Kryterium promować będzie gminy o niższym stopniu zwodociągowania. PUNKTACJA: 0 – projekt dotyczy gminy o poziomie zwodociągowania 90 % lub wyższym, 1 – projekt dotyczy gminy o poziomie zwodociągowania wynoszącym 85% lub więcej, ale poniżej 90% 2 – projekt dotyczy gminy o poziomie zwodociągowania wynoszącym 80% lub więcej, ale poniżej 85% 3 – projekt dotyczy gminy o poziomie zwodociągowania wynoszącym 75% lub więcej, ale poniżej 80% 4 – projekt dotyczy gminy o poziomie zwodociągowania poniżej 75%
RAZEM				4	

**DZIAŁANIE V.4 OCHRONA PRZYRODY
PODDZIAŁANIE V.4.1 OCHRONA PRZYRODY**

Projekty z zakresu ochrony różnorodności biologicznej

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Efekt ekologiczny.	1-4	3	12	Efekt ekologiczny jest określany jako różnica (wartość bezwzględna) stanu przed

					<p>udzieleniem pomocy ze środków RPO WŁ tj. na etapie składania wniosku o dofinansowanie oraz stanu po zakończeniu realizacji projektu.</p> <p>Uzyskiwane efekty w wyniku realizacji projektów w zakresie ochrony różnorodności biologicznej są zazwyczaj efektami rzeczowymi takimi jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczebności populacji gatunków chronionych i rzadkich na terenie województwa, - zachowanie siedlisk i stanowisk gatunków chronionych i regionalnie rzadkich, - zachowanie lub utworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime, - ochrona cennych krajobrazów . <p>Kryterium promować będzie projekty o największym efekcie ekologicznym. <i>Wsparcie w tym zakresie będzie kierowane przede wszystkim do projektów skierowanych do szerokiego grona adresatów, będzie brana także pod uwagę ich wartość merytoryczna.</i></p> <p>Punktacja przyznawana będzie każdorazowo przez Komisje Oceny Projektów.</p>
2	Stopień wpływu realizacji projektu na zachowanie lub rozwój różnorodności biologicznej.	0-4	3	12	<p>Ocenie podlegać będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa lub zachowanie stanu siedlisk przyrodniczych; - Poprawa stanu centrów ochrony różnorodności biologicznej; - Utworzenie warunków dla ochrony in situ i ex situ cennych gatunków (zgodnie z przepisami krajowymi i międzynarodowymi); - Zachowanie, poprawa stanu i rozwój kolekcji gatunków roślin i zwierząt w ogrodach botanicznych i zoologicznych; - Poprawa stanu, rewaloryzacja obszarów i obiektów przyrodniczo – kulturowych (parki, aleje, etc.). <p>PUNKTACJA:</p> <p>0 – Projekt nie spełnia żadnego z wymienionych niżej wymogów. 1 – Projekt przyczynia się do zwiększenia zmienności wewnątrzgatunkowej (zwiększenia bogactwa puli genowej) populacji gatunków chronionych lub rzadkich na terenie objętym oddziaływaniem realizowanego projektu. 2 – Projekt przyczynia się do zwiększenia zmienności międzygatunkowej (zwiększenia składu gatunków) populacji gatunków chronionych lub rzadkich na terenie objętym oddziaływaniem realizowanego projektu. 3 – Projekt przyczynia się do zwiększenia zmienności ponadgatunkowej (zwiększenia różnorodności ekosystemów i krajobrazów) populacji gatunków chronionych lub rzadkich na terenie objętym oddziaływaniem realizowanego projektu. 4 – Projekt spełnia wszystkie wymienione wyżej wymogi.</p>

3	Wpływ projektu na zasięg oddziaływania.	0-3	2	6	<p>Działania podejmowane w ramach projektu nie mogą zakłócać wzajemnych powiązań między środowiskiem a żyjącymi w nim organizmami. Mają służyć umacnianiu i podtrzymywaniu trwałości powiązań ekologicznych poprzez przywrócenie równowagi ekologicznej oraz wyrównanie szkód. Najbardziej preferowane będą projekty wpływające na spójność systemów ekologicznych na obszarze całego województwa.</p> <p>Zastosowane w opisie punktacji sformułowania: lokalny, ponadlokalny, regionalny należy rozpatrywać w kontekście zasięgu oddziaływania danego przedsięwzięcia. Poziom lokalny – projekt realizowany na terenie jednej gminy (przedsięwzięcie o znaczeniu lokalnym). Poziom ponadlokalny – zakres realizowanego projektu wykracza poza teren jednej gminy (przedsięwzięcie o znaczeniu ponadlokalnym). Poziom regionalny – projekt realizowany na terenie województwa (przedsięwzięcie o znaczeniu regionalnym).</p> <p>PUNKTACJA: 0 – Projekt nie wpływa na poprawę spójności systemu ekologicznego. 1 – Projekt wpływa w ograniczonym stopniu na poprawę spójności systemu ekologicznego (projekty o znaczeniu lokalnym). 2 – Projekt wpływa w przeciętnym stopniu na poprawę spójności systemu ekologicznego (projekty o znaczeniu ponadlokalnym). 3 – Projekt wpływa w znaczącym stopniu na poprawę spójności systemu ekologicznego (projekty o znaczeniu regionalnym).</p>
4	Projekt położony w obrębie formy ochrony przyrody.	0-5	2	10	<p>Ocenie podlegać będzie lokalizacja projektu względem wskazanych w punktacji form ochrony przyrody (w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody).</p> <p>PUNKTACJA: Projekt zrealizowany na terenie: 0-brak lokalizacji projektu na terenie form ochrony przyrody wskazanych poniżej 1-zespoły przyrodniczo-krajobrazowe 2-obszary chronionego krajobrazu 3-parki krajobrazowe 4-rezerваты przyrody, parki narodowe 5-obszary Natura 2000</p>
5	Kompleksowość projektu.	0-3	1	3	<p>Ocenie podlegać będzie czy projekt przewiduje działania uzupełniające. Promowane będą projekty, które przewidują zarówno zastosowanie form przekazu w zakresie edukacji ekologicznej jak również opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu jej ochrony.</p>

					PUNKTACJA: 0- Brak działań uzupełniających projekt. 1- Projekt przewiduje zastosowanie form przekazu w zakresie edukacji ekologicznej. 2- Projekt przewiduje opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody 3- Projekt przewiduje zarówno zastosowanie form przekazu w zakresie edukacji ekologicznej jak również opracowanie dokumentów planistycznych z zakresu jej ochrony.
RAZEM				43	

PODDZIAŁANIE V.4.2 PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI ŚRODOWISKA

Projekty z zakresu ograniczenia degradacji środowiska przyrodniczego w szczególności w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych

Lp.	Kryterium	Punktacja	Wagi	Max	Opis kryterium
1	Wpływ projektu na ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych.	1-3	5	15	<p>Ocenie będzie podlegać wpływ projektu na ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w szczególności w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych oraz spacerowych.</p> <p>PUNKTACJA: 1- Projekt wpływa na ograniczenie degradacji siedlisk gatunków chronionych 1- Projekt wpływa na ograniczenie ruchu samochodów 1- Projekt prowadzi do usystematyzowania ruchu pieszych oraz rowerów w celu zapobiegania degradacji środowiska. Punktacja podlega kumulacji w przypadku wystąpienia więcej niż jednej opcji.</p>
2	Wpływ projektu na podniesienie standardu technicznego oraz wyposażenia parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych.	0/2	3	6	<p>Premiowane będą projekty, które swym zakresem będą obejmowały prace przyczyniające się do poprawy standardu technicznego oraz wyposażenia parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody (w tym obszarów Natura 2000).</p> <p>PUNKTACJA: 0- projekt nie ma wpływu na podniesienie standardu technicznego oraz wyposażenia obszarów przyrodniczych. 2- projekt ma wpływ na podniesienie standardu technicznego oraz wyposażenia obszarów przyrodniczych.</p>
3	Projekt położony w obrębie formy ochrony przyrody.	0-5	2	10	<p>Ocenie podlegać będzie lokalizacja projektu względem wskazanych w punktacji form ochrony przyrody (w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody).</p>

					PUNKTACJA: Projekt zlokalizowany na terenie: 0-brak lokalizacji projektu na terenie form ochrony przyrody wskazanych poniżej 1-zespoły przyrodniczo-krajobrazowe 2-obszary chronionego krajobrazu 3-parki krajobrazowe 4-rezerваты przyrody, parki narodowe 5-obszary Natura 2000
RAZEM				31	

Załącznik nr 5 – Zasady kwalifikowalności wydatków w zakresie EFRR

Część szczegółowa wydatków kwalifikowalnych dla osi V Ochrona środowiska.

Limity wydatków obowiązujące dla wszystkich działań w ramach V Ochrona środowiska:

- Wydatki poniesione na przygotowanie projektu będą kwalifikowalne do wysokości 3,5% wydatków kwalifikowalnych.
- Wydatki bezpośrednie związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą nie mogą przekroczyć łącznie 5% wydatków kwalifikowalnych - łącznie miesięcznie nie więcej niż 20 tys. PLN. Kwota ta jest traktowana jako średnia miesięczna z całego okresu realizacji projektu, który liczony jest od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do dnia rzeczowego zakończenia projektu.
- Wydatki związane z zakupem nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej będą kwalifikowane do wysokości 10% wydatków kwalifikowanych projektu.
- Wniesienie wkładu niepieniężnego do wysokości 10% wydatków kwalifikowalnych.

Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Poddziałanie V.1.1 Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem.

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie dokumentacji (w tym m.in. plany postępowania w sytuacjach zagrożenia powodziowego dotyczące obiektów objętych zakresem projektu, badania geotechniczne).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- systemy monitoringu i zabezpieczenia przeciwpowodziowego, przed pożarami lasów i przed niekorzystnymi zjawiskami naturalnymi wraz z niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania sprzętem elektronicznym (w tym komputery oraz kamery TV przemysłowej) wraz z oprogramowaniem,
- sieć łączności alarmowo-dyspozycyjnej służąca ochronie lasów przed pożarami,
- wieże monitoringowe lub maszty służące do obserwacji zagrożenia pożarowego lasów.
- infrastruktura związana z ochroną przeciwpożarową lasów w tym pasy przeciwpożarowe, zbiorniki wodne, urządzenia zwiększające retencję wodną,
- adaptacja istniejących pomieszczeń na potrzeby funkcjonowania systemów monitoringu i wczesnego reagowania na sytuacje kryzysowe oraz prognozowania występowania zagrożeń,
- systemy zbierania, oczyszczania i ponownego wykorzystania wód opadowych w miejscu ich powstawania (m. in. budowa systemów zbierania otwartych lub zamkniętych zbiorników,

podczyszczania oraz wykorzystywania wód opadowych np. do celów nawodnień parków i ogrodów miejskich, otwartych lub zamkniętych zbiorników wód opadowych.

- systemy usprawniające infiltrowanie wód opadowych w miastach o liczbie mieszkańców poniżej 100 tys. (infiltracja powierzchniowa i podpowierzchniowa),
- wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu.

W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną za wycinkę drzew i krzewów jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,

- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami lub odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem terenu wokół zbiornika wodnego objętego projektem będą kwalifikowalne na gruntach przeznaczonych pod zbiornik wodny i na obszarze nie większym niż do 10 metrów od granicy wyznaczonego Max PP (maksymalny poziom piętrzenia). Zagospodarowanie terenu przy urządzeniach wodnych zlokalizowanych na ciekach naturalnych będzie uznane za kwalifikowane tylko w granicach ustalonej linii brzegu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem wałów przeciwpowodziowych na potrzeby utworzenia szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego, jak również budowy drogi rowerowej jedynie jako element projektu polegającego na budowie, przebudowie lub modernizacji wałów przeciwpowodziowych w celu zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej.

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10 % finansowania unijnego w ramach projektu):

- wydatki poniesione na szkolenia personelu obsługującego systemy i urządzenia zarządzania zagrożeniami w zakresie następujących wydatków:
- praca trenerów i szkoleniowców,
- dojazdy i zakwaterowanie trenerów,
- wynajem pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń,
- catering dla uczestników szkolenia,
- przygotowanie materiałów szkoleniowych,
- delegacja osób korzystających ze szkoleń.

Do wydatków niekwalifikowanych zalicza się:

- zakup środków transportu,
- moduły gaśnicze montowane na samochodach i przyczepkach,
- melioracje wodne szczegółowe,
- kanalizacja deszczowa,
- drogi leśne,

- place manewrowe.

Poddziałanie V.1.2 Rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

1. Wydatki związane z realizacją projektu:

- zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych, obejmujący również wyposażenie tych samochodów w sprzęt służący do prowadzenia akcji ratowniczych.

Działanie V.2 Gospodarka odpadami

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- badania i ekspertyzy np. odwierty próbne, sondowanie gruntu, itd., prace geodezyjne i geologiczne, tylko w sytuacji, gdy są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- nabycie przenośnych środków trwałych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania infrastruktury lub podnoszących jej wydajność (np. specjalistyczne samochody, kontenery i pojemniki na odpady w przypadku przedsięwzięć polegających na sortowaniu odpadów u źródła),
- place manewrowe, drogi wewnętrzne, drogi dojazdowe w zakresie niezbędnym do prawidłowej realizacji projektu,
- chodniki i opaski chodnikowe w ramach sieci wewnątrzzakładowej,
- specjalistyczne kontenery do prawidłowego magazynowania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych (np. zużyte świetlówki i akumulatory, przeterminowane leki, rozpuszczalniki, farby i kleje),
- instalacje i sieci wewnątrzzakładowe (elektroenergetyczne sn i nn, słaboprądowe, wodociągowe, kanalizacji – sanitarnej, technologicznej i odcieków, kanalizacji deszczowej wraz z układem podczyszczania, sieć biogazu),
- przyłącza i sieci zewnętrzne niezbędne do prawidłowej realizacji projektu,
- parkingi,
- ogrodzenie,
- zieleń ochronna,
- oświetlenie terenu,
- instalacje ppoż. i monitoringu,
- demontaż i utylizację azbestu (w tym w szczególności koszty związane z usunięciem elementów azbestowych, ich składowaniem na miejscu zbiórki oraz utylizacją),
- wydatki związane z likwidacją dzikich wysypisk (w zakresie zbiórki, wywozu i zdeponowania na składowiskach odpadów)

Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- zakup samochodów osobowych,
- zakup / montaż elementów elewacji i dachu służących zastąpieniu zdemontowanych z budynków elementów zawierających azbest,
- koszty związane z zagospodarowaniem terenu oczyszczonego w wyniku likwidacji dzikiego wysypiska śmieci bądź usunięcia azbestu.

Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- projekt organizacji ruchu na czas budowy.

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- wydatki związane z budową, w tym rozbudową sieci wodociągowej, ujęć lub stacji uzdatniania wody (w tym zakup lub remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu lub przesyłowi wody) oraz zakupem specjalistycznych urządzeń lub aparatury do pomiaru, monitoringu i analizy sieci wodociągowej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe, będą kwalifikowane do 30% wydatków kwalifikowanych,
- wydatki na opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego mogą być uznane za kwalifikowalne, jeśli zostały rzeczywiście i ostatecznie poniesione przez beneficjenta na rzecz innego podmiotu. W przypadku, gdy organem pobierającym opłatę administracyjną z tytułu zajęcia pasa drogowego jest beneficjent (np. gmina) opłata taka nie stanowi wydatku kwalifikowalnego,
- wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi w zakresie wynikającym z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
- wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi wynika z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
- wydatki związane z odszkodowaniami za utracone zbiory i naprawą szkód oraz niezbędne wydatki związane z opłatami/odszkodowaniami za czasowe zajęcie części nieruchomości w trakcie realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne, jeżeli będą niezbędne do realizacji projektu,
- wydatki związane z zagospodarowaniem osadów powstałych w procesie oczyszczania ścieków komunalnych (w szczególności obróbka biologiczna, chemiczna, termiczna), w zakresie wymaganym przepisami ustawy o odpadach jedynie jako element szerszego projektu infrastrukturalnego,
- wydatki związane z infrastrukturą oczyszczalni ścieków niezwiązaną bezpośrednio z procesem technologicznym (m.in. drogi technologiczne, ogrodzenie, systemy ppoż., monitoring, pomieszczenia socjalne),

- zakup urządzeń pomiarowych sieci kanalizacyjnych m.in. kamery inspekcyjne, monitoring kanalizacji, analizatory, elektrody procesowe,
- budowa kanalizacji deszczowej pod warunkiem, że jest ona realizowana w ramach projektu, którego celem jest rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną.

3. Do wydatków niekwalifikowalnych zalicza się:

- budowa przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych w rozumieniu Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- zakup środków transportu (np. wozy asenizacyjne),
- zakup wyposażenia niezwiązanego bezpośrednio z procesem technologicznym realizowanym na oczyszczalni ścieków.

Działanie V.4 Ochrona przyrody

1. Wydatki związane z przygotowaniem projektu:

- wydatki poniesione na wykonanie dokumentacji (w tym m.in. plany ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, specyficzne badania herpetologiczne, badania ornitologiczne, badania mykologiczne, monitoring gatunków roślin rzadkich i chronionych oraz ich siedlisk, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji, analizy genetyczne i ekspertyzy taksonomiczne).

2. Wydatki związane z realizacją projektu:

- ochrona różnorodności gatunkowej – ścinanie drzew, przygotowanie gruntu i uporządkowanie zieleni istniejącej, nasadzenie drzew i krzewów.
- wydatki związane z nowymi nasadzeniami niezbędnymi do prawidłowej realizacji projektu w tym: roboty porządkowe i przygotowawcze, roboty agrotechniczne, zadrzewienia, trawniki, roboty pielęgnacyjne.
- koszty związane z realizacją zadań z zakresu czynnej ochrony przyrody w tym m.in. przywracanie właściwego stanu siedlisk, usuwanie gatunków inwazyjnych, zakup i montaż budek dla ptaków i ssaków, budowa schronień i miejsc rozrodu dla gatunków chronionych i rzadkich, nasadzenia roślin żywicielskich.
- monitoring przyrody (regularne obserwacje i pomiary wybranych elementów przyrody żywej, prowadzone dla uzyskania informacji o zmianach tych elementów w czasie.)
- zachowanie otwartego charakteru ekosystemów nieleśnych- usuwanie roślinności drzewiastej
- kształtowanie struktury roślinności zielonej
- renaturyzacja cieków w tym także renaturyzacja zbiorników wodnych (czyszczenie, pogłębianie itp.)
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne, prace ziemne, prace związane z zagospodarowaniem terenu.

- zakup i montaż wyposażenia nierozzerwalnie związanego z celami projektu i jego funkcjonowaniem
- **infrastruktura szlaku turystycznego w tym m.in. :**
 - ciągi piesze i rowerowe; budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej, w tym ścieżek przyrodniczo- edukacyjnych,
 - parkingi, ciągi pieszo-rowerowo, ścieżki dydaktyczne,
 - oświetlenie (wykonanie niezbędnych instalacji stanowiących element ciągu pieszego i parkingu pozwalających na korzystanie z infrastruktury również po zmroku),
 - przygotowanie nawierzchni (wyrównanie, utwardzenie, mostki, kładki, podesty),
- **mała architektura:**
 - plac zabaw
 - ogrodzenie
 - tablice informacyjne
 - kosze na śmieci
 - toalety
 - kontenery na śmieci
 - stoliki z siedziskami

3. Wydatki związane z cross-finansowaniem (do wysokości 10 % finansowania unijnego w ramach projektu):

koszty związane z edukacją przyrodniczą oraz promowaniem ekologii:

- koszty organizacji szkoleń, warsztatów, zajęć edukacyjnych, konkursów (wynagrodzenie ekspertów, wynajem sali, wyżywienie, nagrody itp.),
- koszty wynajęcia powierzchni reklamowej (m.in. słupy reklamowe, bilbordy, telebimy, parkiet, boiska), niezwiązane z promocją realizowanego projektu,
- koszty wynajęcia i montaż sceny, sprzętu i urządzeń niezbędnych do organizacji wydarzenia (m.in. nagłośnienie, oświetlenie),
- zakup i instalacja oznakowania niezbędnego do prowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnej,
- koszty tłumaczeń na języki obce elementów niezbędnych do realizacji projektu (m.in. wydawnictw, materiałów prasowych, broszur, folderów)